

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย

เอกสารความรู้ สดร.

ลำดับที่ ๑/ ปีงบประมาณ ๒๕๕๓
สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส

ของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย

เอกสารความรู้ สดร.

ลำดับที่ ๑/ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙

สถาบันดำรงราชานุภาพ

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

คำนำ

ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้มีดำริและมอบหมายให้สถาบันดำรงราชานุภาพรวบรวมพระบรมราชาวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อนำมาเผยแพร่ให้แก่ข้าราชการในสังกัด ได้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติตน และเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน ปรากฏว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๓๕ และ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีพระบรมราชาวาทและพระราชดำรัสของพระองค์ ว่าด้วยการบำบัตทุกข์ บำรุงสุข, ความสามัคคีปรองดอง, ความซื่อสัตย์สุจริต, หลักการพัฒนาชุมชน, ความเสียสละ และความเอื้อเฟื้อ รวม ๑๔ องค์ มาเผยแพร่ให้บุคคลากรในหน่วยงานได้รับรู้และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

เอกสารความรู้ สดร. ฉบับนี้ได้้นำลงเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสถาบันดำรงราชานุภาพ (www.stabundamrong.go.th) ด้วย

กองบรรณาธิการบริหารเอกสารความรู้ สดร.

สรุปใจความสำคัญของพระบรมราชโองการและ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย

๑. พระราชทานในการอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พระราชทาน เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๐๕ มีสาระสำคัญว่าด้วย “การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข”

“หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับราษฎรในท้องที่คอยดูแลทุกข์สุขของราษฎรและเป็นที่พักของราษฎรเมื่อมีความเดือดร้อน ระวังทุกข์บำรุงสุขให้สมกับที่ราษฎรไว้วางใจเลือกเป็นตัวแทนขึ้นมา ท่านควรตั้งใจปฏิบัติภาระหน้าที่โดยสุจริต ช่วยรักษาความสามัคคี ความสงบ อยู่ในความไม่ประมาทเอาใจใส่ทุกข์สุขของราษฎรในท้องที่ให้มาก เพื่อความปลอดภัยและความสงบสุขของประชาชนอันเป็นที่รักของเราทั้งหลาย”

๒. พระราชทานแก่คณะผู้บริหารงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ระดับผู้ว่าราชการจังหวัด ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๒ มีสาระสำคัญว่าด้วย “การพัฒนาชนบท”

“การพัฒนาชนบทนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องต้องตั้งคำถามพื้นฐานเบื้องต้นว่าทำไม ทำอย่างไร ทำที่ไหน และทำเมื่อใด การที่จะนำความสำเร็จของการพัฒนาไปสู่ชนบทนั้น เหตุผลแรกคือมนุษยธรรมเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ และเหตุผลที่สอง คือ ความปลอดภัยของบ้านเมืองเพื่อความก้าวหน้า ซึ่งเป็นเหตุผลที่เราจำเป็นต้องพัฒนาชนบท เพราะเป็น

เรื่องยากเป็นงานที่ต้องทำด้วยความสามารถ ความเฉลียวฉลาด เสียสละ และทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ”

๓. พระราชดำรัสพระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรีและคณะประชาชนพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความเอื้อเฟื้อ”

“ถ้าจิตใจนี้ ความคิดนี้คงเจริญอยู่และคงยั่งยืนบ้านเมืองไทยก็สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้โดยดีเพราะว่าจิตใจสามัคคีและแสดงออกสามัคคีจิตใจเมตตา และแสดงออกถึงความเมตตา นี้ เป็นหลักสำคัญของบ้านเมือง โดยเฉพาะประเทศไทยเราต้องภูมิใจว่าเราอยู่ได้เพราะเราช่วยกันซึ่งกันและกัน บ้านเมืองนี้อาจไม่ใช่เป็นมหาอำนาจ อาจไม่ใช่เป็นประเทศที่ร่ำรวยอย่างสุดยอด แต่ว่าถ้าตราบใดเรารักษาความรู้สึกและความสามัคคี ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ความรักชาติเพื่อที่จะให้มีแผ่นดินที่จะอยู่ ทั้งหลายทั้งหมดนี้ไว้ได้ เราก็จะอยู่อย่างมีเกียรติและมีความสุข”

๔. พระราชดำรัสพระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี นายอำเภอท่ามะกา และกลุ่มชาวไร่ อ้อยเขต ๗ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ณ ตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความสามัคคี”

“ขอขอบใจชาวไร่ อ้อยและกรรมการที่นำข้าวมาบริจาค เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและสาธารณภัย การที่ท่านได้รับบริจาคข้าวก็เท่ากับให้สิ่งของมาเพื่อประทังชีวิตของคนที่เคยตร้อน จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ท่านได้บริจาคข้าวมา ซึ่งก็เป็นการช่วยเหลือให้บ้านเมืองมีความเป็นปึกแผ่นเกิดความสามัคคีของประชาชนในบ้านเมืองไทย จะเป็นการให้บ้านเมืองเราเจริญก้าวหน้า ถ้าเราขาดความสามัคคีขาดความตั้งใจที่จะ

ประทังรักษากันเมืองเอาไว้ เราจะขาดแผ่นดินไม่รู้จะเหยียบแผ่นดินที่ไหน เราจะไม่สามารถที่จะมีชีวิตที่รุ่งเรืองได้”

๕. พระราชดำรัสพระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัยและข้าราชการ พ่อค้า คหบดี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความเสียสละ”

“ความร่วมมือทั้งทางวิชาการ ทางปฏิบัติ และทางทรัพย์ ก็รวมเข้ามา แล้วก็เป็นการก้าวหน้าความปลอดภัยของประชาชน จึงยินดีที่ท่านทั้งหลาย ทั้งฝ่ายทางราชการ ฝ่ายพ่อค้า คหบดีได้มารวมกันอยู่ ณ ที่นี้ก็ขอให้ ความสามัคคีระหว่างคนทุกคนในชาติได้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เข้าใจซึ่งกันและกัน ดี และสามารถที่จะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมซึ่งเป็นประโยชน์ ของแต่ละคนให้ลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความเสียสละ ด้วยความฉลาด

๖. พระราชดำรัสในพิธีพระราชทาน พระพุทธรูปราชูปถัมภ์ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๑๖ มีสาระสำคัญ ว่าด้วย “ความสามัคคี”

“เพื่อเป็นสิริมงคลและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของจังหวัด การสมานร่วมแรงร่วมใจประกอบความดีนั้น ขอให้ท่านระลึกไว้เสมอว่าการทำงาน ทั้งปวงนั้นต้องตั้งใจจริง อุตุน ขยันหมั่นเพียร ซื่อตรง มีเมตตายึดใน สามัคคีธรรมทั้งในความคิดและการกระทำ โดยถือเอาความมั่นคงและ ประโยชน์ร่วมกันเป็นจุดหมายสำคัญกิจที่ทำทุกอย่างจึงจะสำเร็จสมบูรณ์”

๗. พระราชดำรัสพระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี และคณะ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความสุจริต ซื่อตรง”

“ถ้าทั้งกันไม่ช่วยกัน ความลุ่มจม ความหายนะ จะมาสู่เราทั้งหมด ไม่ใช่เฉพาะคนหนึ่งคนใด ฉะนั้นความสามัคคี ความร่วมมือระหว่างกัน ทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายผู้ทำงานในด้านปกครอง ทั้งฝ่ายคนที่ทำงานในด้านวิชาการ ทั้งผู้ทำงานในด้านทำมาหากินส่วนตัว จะต้องมีความร่วมมือกัน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม”

๘. พระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะข้าราชการกรมการปกครอง และคณะกรรมการจังหวัดต่าง ๆ ร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัด ณ พระตำหนัก จิตรลดาโรฐาน เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความสามัคคี”

“งานที่ได้ทำมานอกเหนือจากหน้าที่ในการปกครองนั้นก็เป็งาน ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบัน พวกเราจะไป ถือว่าใครมีหน้าที่เจาะจงเฉพาะก็ทำได้ ก็ยากที่จะนำประเทศสู่ความมั่นคง และปลอดภัย จะต้องถือว่าทุกคนมีหน้าที่ช่วยกันรักษาความปรองดอง เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สร้างความสามัคคีในชาติ”

๙. พระราชดำรัสพระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ณ พระตำหนักจิตรลดาโรฐาน เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ มีสาระสำคัญว่าด้วย “การบำบัดทุกข์บำรุงสุข”

“ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บันดาลให้จังหวัดนั้นมีความก้าวหน้า ความผาสุก ซึ่งนับว่าเป็นความจริงส่วนหนึ่งเหมือนกัน เพราะอำนาจของ ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมีหน้าที่ดูแลทุกข์สุข และความเรียบร้อยทุกด้านของ จังหวัด การที่แต่ละคนตั้งใจทำหน้าที่นี้ก็เป็นการดีสำหรับประเทศชาติ ประเทศชาติจะอยู่ได้ อยู่รอดแล้วเราจะมีประเทศชาติที่จะอาศัย เป็นเกียรติ เป็นความภาคภูมิใจ และสำหรับส่วนตัวก็เป็นคนมีเกียรติ เป็นคนมีความสามารถที่แท้จริงที่แสดงออกมาประจักษ์”

๑๐. พระราชดำรัสในโอกาสที่แม่ทัพภาคที่ ๔ และผู้ว่าราชการจังหวัด ในจังหวัดภาคใต้ นำข้าราชการ พ่อค้าประชาชนเผ่า ๆ ทูลเกล้า ๆ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล ตามพระราชอัธยาศัยและสมทบทุนต่าง ๆ หน้าศาลาบุหลัน ทักษิณราชนิเวศน์ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๑ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความสามัคคี”

“ความสามัคคีกันเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาประชาชนได้อย่างเป็นปึกแผ่น และมีความอยู่ดีกินดี ถ้าทำเช่นนี้ภาคใต้ของประเทศไทยก็จะมีความมั่นคง ยิ่ง ๆ ขึ้น สำคัญอยู่ที่จะต้องพยายามร่วมแรงกันที่จะเมตตาซึ่งกันและกัน ประชาชนก็จะเป็นปึกแผ่นได้”

๑๑. พระราชดำรัสในโอกาสที่ผู้บัญชาการทหารบก นำผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๗ จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าเฝ้า ฯ อัธยาศัย ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความสามัคคี”

“ความก้าวหน้านั้นจะต้องระมัดระวังรักษาเอาไว้ ซึ่งประเทศที่ก้าวหน้าขึ้นก็เสื่อมลงได้ ที่ที่มีความร่ำรวยก็ยากจนได้ แต่ประเทศไทย ถ้าหากว่าทำด้วยความระมัดระวัง ค่อย ๆ สร้างเสริมขึ้นไปและระมัดระวังในความกลมเกลียวสามัคคีกัน ในความเมตตาซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้อาจไม่โลดโผน อาจไม่ทำให้เป็นเหมือนว่าเป็นมหาอำนาจหรือประเทศที่พัฒนาได้ยกย่องขึ้นมาเป็นประเทศพัฒนา แต่ว่าเราก็เรียกว่าเป็นประเทศพัฒนาจริง ๆ คืออยู่เย็นเป็นสุข”

๑๒. พระราชดำรัสในโอกาสที่ผู้บังคับบัญชาการทหารบก นำผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๗ จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าเฝ้า ฯ ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์

อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความเสียสละและร่วมมือ”

“ข้าราชการทั้งหลาย ตำรวจ พลเรือน ได้ร่วมมือกันเป็นอย่างดี เพื่อพัฒนาให้ท้องที่มีความเจริญรุ่งเรืองและปราศจากภัยต่าง ๆ เป็นต้นว่า เรื่องที่เขื่อนที่นครราชสีมาเกิดอันตรายขึ้นมา เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้ร่วมมือกัน อย่างดี ด้วยความเสียสละอย่างยิ่ง ร่วมมือกันจนทำให้สิ่งที่จะเป็นอันตราย อย่างมากได้เบาบางลงไปได้”

๑๓. พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยในโอกาสที่กระทรวงมหาดไทยครบรอบ ๑๐๐ ปี เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕ มีสาระสำคัญว่าด้วย “การบำบัดทุกข์บำรุงสุข”

“หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยพูดอย่างรวบรัด คือ การอำนวยความสะดวกให้ทวยราษฎร์ สามารถจำแนกงานออกเป็น ๔ ด้าน คือ การอำนวยความสะดวกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาอาชีพและฐานะความเป็นอยู่ การพัฒนาจิตใจให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขและความสามัคคีปรองดอง และการให้การศึกษาเพื่อสร้างอนาคตที่แจ่มใสงานต่าง ๆ นี้ จะต้องอาศัยกรม กอง ส่วนราชการอื่น ๆ รวมทั้งข้าราชการมหาดไทยทุกคน โดยจำเป็น ที่จะต้องมีหลักปฏิบัติแน่นอนเป็นเครื่องยึดถือสองอย่าง

หลักการอย่างแรกก็คือต้องปฏิบัติงานให้สอดคล้องก้าวหน้าไปด้วยกัน เสมอกันพร้อมเพรียงกันทุกฝ่าย โดยมีให้ล้าหน้าหรือล้าหลังกว่ากัน อันจะเป็นเหตุให้งานชะงักงันหรือเสียขบวนและเสียผล

หลักการที่สอง คือต้องพยายามประสานงานกับทุกหน่วยงานด้วยความสมัครสมานและความเข้าใจอันดีต่อกัน

ประการสำคัญ คือจะต้องระมัดระวังปฏิบัติการทุกอย่างด้วยความสุจริตเที่ยงตรงให้สมควรและถูกต้องด้วยหลักวิชา กฎหมาย ความชอบธรรม และไม่มีอคติ”

๑๔. พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ว่าราชการจังหวัดระบบบูรณาการ (ผู้ว่าซีอีโอ) ณ วังไกลกังวลหัวหิน ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ มีสาระสำคัญว่าด้วย “ความสุจริต”

“ผู้ว่าฯ ซีอีโอต้องเป็นคนที่สุจริต ทุจริตไม่ได้ ถ้าทุจริตแม้แต่นิดเดียว ก็ขอแข่ง ให้มีอันเป็นไปพูดอย่างนี้หยาบคาย แต่ว่าขอให้มันอันเป็นไป ถ้าไม่ทุจริต ถ้าสุจริตและมีความตั้งใจในธรรม ขอให้ต่ออายุได้ถึง ๑๐๐ ปี ถ้าอายุมากแล้วก็แข็งแรง ความสุจริตนี้จะทำให้ประเทศไทยรอดพ้นอันตรายอย่างมาก”

พระราชดำรัส

พระราชทานในการอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ในเขตชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๐๕

กำนัน และผู้ใหญ่บ้านทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการอบรม กำนันผู้ใหญ่บ้าน ในท้องที่จังหวัดชายแดนขึ้น การอบรมเช่นนี้ นับว่าเหมาะสมและสมควรเป็นอย่างยิ่ง เป็นโอกาสให้ท่านทั้งหลายมาพบปะ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งขณะนี้เหตุการณ์ในอาณาเขตใกล้เคียงกับประเทศของเรา กำลังผันผวนเปลี่ยนแปลง จึงจำเป็นต้องคอยระมัดระวังสอดส่อง อย่ายให้มีภัยหรือเหตุร้ายมาสู่ประเทศของเรา ภัยดังกล่าว อาจแทรกซึมเข้ามาในประเทศที่ละเอียดถี่ถ้วนโดยไม่รู้ตัว และมาในทางที่จะบั่นทอนความสามัคคีในระหว่างพวกเราเองและยุยงปลุกปั่นให้ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์หลงผิดนิยมคล้อยตามคำล่อลวง เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยทำลายชาติของเราเองในที่สุด

หน้าที่ของท่านทั้งหลายนั้นมีความสำคัญอยู่มาก เพราะนอกจากที่ท่านจะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งใกล้ชิดกับราษฎรในท้องที่ของท่านคอยช่วยเหลือทุกข์สุขของเขาแล้ว ท่านยังเป็นตัวแทนของราษฎรเหล่านั้น โดยรับเลือกและได้รับความไว้วางใจจากเขา เข้ามาช่วยเป็นสื่อในการติดต่อกับ

ทางราชการบ้านเมืองอีกด้วย งานบริหารปกครองจะอำนวยผลบังเกิด ความร่มเย็นแก่ประชาราษฎร์ได้เพียงไร ย่อมต้องอาศัยท่านทั้งหลาย ด้วยเป็นสำคัญ

ท่านเป็นผู้ที่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับราษฎรในท้องที่ของท่านมาอย่าง ใกล้ชิด ย่อมเข้าใจจิตใจและความต้องการของเขาเหล่านั้นได้ดีกว่าผู้ที่อยู่ ห่างไกล ราษฎรย่อมจะต้องหวังพึ่งท่านเมื่อมีความเดือดร้อน ฉะนั้นข้าพเจ้า จึงหวังว่าท่านทั้งหลาย จะเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของเขาให้มาก และ ทำตัวเองให้เป็นที่พึ่งแก่เขา สมกับที่เขาได้ไว้วางใจเลือกท่านขึ้นมาเป็น หัวหน้า จึงพยายามบำเพ็ญตนให้สมกับตัวอักษร ที่ตราหน้าหมวกเครื่องแบบ ของท่านที่ว่า “ระงับทุกข์บำรุงสุข”

ข้าพเจ้าใคร่จะขอให้ท่านทั้งหลาย ตั้งใจปฏิบัติภาระหน้าที่และ การงานโดยสุจริต ช่วยกันรักษาความสามัคคีและความสงบ จงตั้งอยู่ในความ ไม่ประมาท อาย่ยอมให้ผู้ใดมาหลอกลวงให้แตกแยกและขาดความสามัคคี กัน จงตระหนักให้มากกว่าขึ้นชื่อว่าชาวไทยแล้ว ไม่ว่าจะถือศาสนาใด และ แม้ชนบทรรมนิยมและภาษาที่ใช้ อาจจะมีผิดเพี้ยนกันไปบ้างก็ตาม ต่างก็เป็น คนไทยด้วยกันทั้งสิ้น อยู่ในร่มธงเดียวกัน มีทุกข์สุขและความมุ่งหวังอย่าง เดียวกันของจหมันร่วมกันตรวจตราเหตุการณ์ เอาใจใส่ในทุกข์สุขของราษฎร ในท้องที่ให้มาก และระมัดระวังอย่าให้เหตุร้ายใด ๆ เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อความ ปลอดภัยและความสงบสุขของประเทศอันเป็นที่รักของเราทั้งหลาย

ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ได้ปกป้องคุ้มครองท่านทั้งหลาย ให้มีความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะผู้บริหารงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

ระดับผู้ว่าราชการจังหวัด^(๒)

ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน

วันศุกร์ที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๐๒

การพัฒนาชนบทเป็นเรื่องที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ใหญ่อยู่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานนี้จึงสมควรได้มาสัมมนา มาปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด และการสัมมนาก็ควรเป็นทางวิชาการ เพื่อให้ทราบว่าจะควรจะทำอย่างไร ปัญหาในการพัฒนาชนบทนี้ต้องนึกถึงว่าทำไม ทำอย่างไร และทำที่ไหน เมื่อไร คำถามเหล่านี้เป็นคำถามสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่เราจะทำ เราควรต้องตั้งปัญหาหรือคำถามที่เรียกว่า “พื้นฐาน” เป็นเบื้องต้นก่อน เพราะโดยมากเวลามาพูดกันในทางวิชาการ มักชอบแต่พูดกันแต่ในทางรายละเอียด ซึ่งที่จริงจะต้องพิจารณาในส่วนรวมก่อน

ทำเมื่อไรนั้นตอบได้ง่ายที่สุด เพราะว่าเป็นการเร่งรัดพัฒนา จึงต้องบอกว่าทำเดี๋ยวนี้ ทำที่ไหน ก็อยู่ในชื่อของพัฒนาชนบทแล้ว ทำตามชนบท

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรัสวดีไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายพ่วง สุวรรณรัตน์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย นำผู้เข้าประชุม สัมมนาผู้บริหารงานเร่งรัดพัฒนาชนบทระดับผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ช่วย เจ้าหน้าที่อำนวยการ ร.พ.ช. และที่ปรึกษา ร.พ.ช. จาก ยุทธศาสตร์จำนวน ๑๐๐ คน เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ทำอะไร อันนี้เป็นสิ่งที่ยังมีปัญหา ทำทำไม อันนี้เป็นเรื่องต้องคิดตามปรกติสำหรับเราซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องปกครองและจะต้องให้ความเจริญแก่บ้านเมือง “ทำไม” นี้ไม่ควรจะมีปัญหานัก แต่ก็เกิดปัญหาเหมือนกัน เพราะว่าการที่นำความเจริญการพัฒนาไปสู่ชนบท หมายถึงไปสู่ประชาชนในชนบทนั้นมีเหตุผลหลายประการ เหตุผลใหญ่ที่สุดข้อแรกก็คือมนุษยธรรม ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ร่วมประเทศกับเราซึ่งถ้าพูดถึงทางหนึ่งก็เป็นเพื่อนร่วมชาติ ถ้าพูดอีกทางหนึ่งก็เป็นผู้ที่เรารู้ว่าอยู่ในความแร้นแค้นก็ถ้าเรามีเมตตาแล้ว จำเป็นที่ทางราชการซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้มากกว่าเป็นผู้ที่มีฐานะดีกว่า ควรจะไปช่วย แต่มนุษยธรรมนั้นกินกันไม่ได้ และก็ออกจะเรียกว่าเป็นอุดมคติชั้นสูงมาก จะไปขอให้ทุกคนทำทุกอย่างด้วยมนุษยธรรมเท่านั้นเองอาจไม่ได้ ทั้งเจ้าหน้าที่ไทยทั้งเจ้าหน้าที่ต่างประเทศที่มาเร่งรัดพัฒนานั้นก็ทำด้วยมนุษยธรรมแต่แล้วก็ทำด้วยหน้าที่ของตัวเอง อย่างเจ้าหน้าที่ต่างประเทศที่มาช่วยเราในขณะนี้ ก็เพราะว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลของเขาที่จะมาช่วยการพัฒนาประเทศของเราโดยที่เหตุผลทางการเมืองและในทางการปกครอง รัฐบาลเขาต้องมาช่วยเราเพราะเขาถือว่าเราเป็นพันธมิตร และถ้าเรามีความหายนะเขาจะเดือดร้อนไปด้วย จึงเป็นนโยบายของรัฐบาลเขาที่จะช่วยเรา นโยบายของรัฐบาลไทยก็เช่นเดียวกัน ถ้าเราไม่ไปช่วยพัฒนาในชนบท ประเทศไทยก็ต้องหายนะ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไปพัฒนา อันนี้เป็นเหตุผลแรกของการทำ เหตุผลที่สองที่จะต้องพัฒนาชนบทนั้นก็เพื่อความปลอดภัยของบ้านเมือง เพื่อความก้าวหน้านอกเหนือจากมนุษยธรรม เพราะว่าถ้าบ้านเมืองเรามีความเจริญ มีความมั่นคง ก็ทำให้เราอยู่ได้ ทั้งผู้ที่อยู่ในกรุงทั้งอยู่ในเมือง ทั้งผู้ที่มีฐานะดี หรือฐานะปานกลางก็อยู่ได้ เมื่อประเทศมีความสงบสุข มีความมั่นคง ความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญคือความมั่นคงของประชาชน

ทั่วไปในชนบท เพราะประชาชนในชนบทเป็นประชาชนส่วนใหญ่ เป็นประชาชนส่วนรวมและประชาชนส่วนรวม หรือประชาชนทั้งหมดนั่นคือชาติ เราจึงต้องปฏิบัติให้ชาติคือให้ประชาชนในส่วนรวมมีความมั่นคง เพื่อเราจะอยู่ได้ นี่เป็นเหตุผลที่สองที่เราจะต้องพัฒนา

นโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาก็คือนโยบายของรัฐบาลที่จะรักษาประเทศ นโยบายที่จะรักษาประเทศนั้นเป็นหน้าที่สำคัญอันหนึ่งหรืออันเดียวของรัฐบาล รัฐบาลเป็นผู้ที่รักษาส่วนรวมให้ดำรงอยู่ด้วยวิธีต่างๆ ถ้ามีการรุกเข้ามาด้วยอาวุธเราก็ต้องรบ ถ้ารุกเข้ามาด้วยการแทรกซึมเราต้องทำให้บ้านเมืองมั่นคง คือทำให้บ้านเมืองมั่นคงด้วยการพัฒนาชนบท ด้วยการพัฒนาให้ประชาชนทั่วไปมีความอยู่ดีกินดีมีความมั่นคง ต้องทำจึงจะสำเร็จประโยชน์สำเร็จจุดประสงค์นี้ วิธีที่จะทำนั้นคืออย่างไร อันนี้เป็นปัญหาสำคัญ ที่เห็นแผนพุทธเจดีย์นั้นก็สวยดีว่าเป็นเจดีย์^(๑) รูปร่างเป็นเจดีย์มั่นคงดี พื้นฐานกว้างแล้วยอดแหลมขึ้นไป นำมาเปรียบเทียบกับงานพัฒนาก็รู้สึกว่าจะทำให้น่าเลื่อมใสดี แต่ว่าวิธีการที่จะทำบางที่จะเอามาเปรียบเทียบกับง่าย ๆ อย่างนั้นไม่ได้ เช่นถ้ายกตัวอย่างในแผนตอนพื้นฐานนั้นมีตัวอย่างว่าจะต้องสร้างถนน สร้างชลประทานสำหรับให้ประชาชนใช้สำหรับให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปปฏิบัติการได้คือไปช่วยประชาชนในทางบุคคลหรือในทางที่จะพัฒนาให้บุคคลมีความรู้และอนามัยแข็งแรงด้วยการให้การศึกษ และการรักษาอนามัย ขั้นที่สามถึงยอดนั้นก็คือการให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถทำการเพาะปลูกหรือทำการงานและค้าขายได้ สามขั้นนี้อาจต้องกลับหัวกันบ้างก็ได้เพราะว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน แล้วแต่

^(๑) แผนภูมิการพัฒนาของ ร.พ.ช. ทำเป็นรูปเจดีย์

ห้องที่แล้วแต่บุคคลที่เราจะไปช่วย จะยกตัวอย่างเช่นว่า การสร้างถนนนั้น อาจไม่ใช่เป็นวิธีการพื้นฐานที่จะทำ เพราะว่าได้เคยประสบมาแล้วว่าการสร้างถนนก่อนแล้วไม่ได้นำสิ่งของที่อยู่บนยอดเจดีย์ไปให้ทันทีจะกลับ ทำให้ได้ผลตรงกันข้าม ในภาคอีสานมีบุคคลหนึ่งเป็นชาวต่างประเทศที่มีความรู้ดี ได้ไปเยี่ยมตามชนบทแล้วก็มาเล่าให้ฟังว่าไม่สร้างถนนเสียดีกว่า เพราะว่าสร้างถนนแล้วแทนที่จะเอาความเจริญไปให้เขากลับไปตูดจากเขาออกมา จึงทำให้เกิดการก่อการร้าย ข้อนี้ฟังเขาพูดแล้วก็อาจไม่เชื่อ เพราะว่าไม่น่าเชื่อว่าสร้างถนนแล้วจะไม่ดี สร้างถนนแล้วก็ควรจะทำให้เราสามารถเข้าไปแนะนำทำให้ชาวบ้านที่อยู่ข้างในสามารถนำสินค้าออกมาขาย ได้ราคาดีขึ้น ข้อนี้อาจจริงแต่เราก็มีข้อสำคัญซึ่งถ้าเราไม่ได้ปฏิบัติทันทีที่เกิด หายนะจริง ๆ เหมือนกัน ได้เห็นด้วยตัวเองที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และ จังหวัดเพชรบุรีว่า ถ้าสร้างถนนเข้าไป ถนนนั้นทำให้ชาวบ้านที่อยู่ข้างใน สามารถขายสินค้าได้ราคาดีขึ้น หมายถึงว่าได้กำไรสำหรับการผลิตของเขา มากขึ้นจริง แต่ในเวลาเดียวกันก็มีสิ่งอื่นที่เข้าไปด้วยคือความปั่นป่วน มีผู้ที่มีอิทธิพลมีเงินหรืออาจเป็นผู้ที่เป็นฝ่ายก่อการร้ายเข้าไปซื้อที่ดินไปซื้อ ที่ข้างถนน และไปซื้อในราคาที่ชาวบ้านอาจพอใจ แต่ลงท้ายก็ทำให้ชาวบ้าน นั้นต้องมีทางออกเป็นสองทาง ทางหนึ่งคือทำงานให้แก่ผู้ที่เป็นนายทุน รับจ้างทำงานเป็นวัน ๆ ซึ่งกลับเป็นการถอยหลังเข้าคลอง หรือมีฉะนั้น ก็เร่ร่อนไปที่อื่นด้วยเงินที่ขายที่ดินได้มาโดยหวังว่าจะไปทำกินที่อื่น คือ เข้าไปลี้กเข้าไปในป่า ไปตากถางที่แล้วทำมาหากินต่อไป ที่มีหวังจะเป็นไปด้วยดีก็มีบ้างแต่ว่าจะมีหวังเป็นไปด้วยไม่ดีเสียมากกว่า เพราะการทำมาหากินจะแร้นแค้นยิ่งขึ้น เงินทองก็หมดไป ทั้งเกิดปัญหายุ่งยากอื่น ๆ ด้วย ที่ยกตัวอย่างนี้ก็ให้เห็นเมื่อไปหัวหิน การสร้างถนนของตำรวจพลร่ม ค่ายนเรศวร ได้สร้างด้วยความร่วมมือของกรมทางเข้าไปถึงหมู่บ้านชื่อ

ห้วยมงคล และต่อไปแยกไปที่หนองพลับ ก็มีคนที่ขายที่ดินแล้ว พวกที่ขายที่ดินต้องไปหาที่ดินต่อไปเข้าไป ข้ามภูเขาไป เข้าไปที่ต้นแม่น้ำปราณก็ที่มีบริเวณต้นแม่น้ำปราณนั้นมีกะเหรียงอยู่ เราพยายามจะให้กะเหรียงที่อยู่ที่นั่น ให้อยู่เป็นหลักเป็นฐานไม่เร่ร่อนไม่กลายเป็นเครื่องมือของผู้ก่อการร้าย ก็มีครอบครัวจากข้างนอกห้ำครอบครัวเข้าไป ไม่ได้เข้าทำควมยุ่งยากอย่างเปิดเผย ไม่ได้ทำความเดือดร้อนแก่กะเหรียง กะเหรียงนั้นก็ไม่ได้ว่าอะไร เพราะเขาจ้างกะเหรียงให้ไปทำไร่บ้างให้ไปมุงหลังคาให้บ้าง แต่ในการจ้างนั้น ขอให้ทราบว่าได้จ้างด้วยเงิน ให้เหล้าเถื่อน ให้ไปพนัน ให้ไปทำสิ่งที่เป็นอบายมุขต่าง ๆ นำความอลวนมาสู่กะเหรียงและบริเวณนั้น ซึ่งก็อาจกลายเป็นบริเวณก่อการร้ายอย่างร้ายแรงที่สุดไปได้ ผลก็คือต้นแม่น้ำปราณซึ่งเป็นป่าสงวนนั้นก็จะเป็นสนามรบ ซึ่งอาจต้องไปถึงระเบิดปูพรม อย่างที่คนบางคนเขาอยากให้ทำแก่ผู้ก่อการร้ายจะทำให้เกิดเสียหายในบริเวณนั้น ไม่เป็นการรักษาต้นน้ำลำธาร โครงการแม่น้ำปราณที่กำลังทำอยู่ก็อาจล้มเหลวไป เดียวนี้ก็อาจเข้าไปมากแล้ว นี่แหละผลของความไม่เรียบร้อยสะท้อนไปไกล

นี่ก็มาพูดถึงว่าการให้ความต้องการพื้นฐาน อย่างที่ว่าให้ถนนหรือชลประทานเป็นเบื้องต้นนั้นอาจทำให้เสียหายก็ได้ นึกถึงกะเหรียงแล้ว ก็บอกได้ว่าได้ตัดค่านเอาไว้แล้ว เมื่อเดือนที่แล้วมีผู้บอกว่าควรจะสร้างถนนจากหนองพลับข้ามภูเขาเข้าไปหากะเหรียงซึ่งก็นับว่าเป็นทางที่พอจะทำได้ คือพอที่จะนำแทรกเตอร์เข้าไปลากถางให้กะเหรียงได้ในที่ที่สมควรจะทำได้ ี่ตัดค่านไม่ให้ทำถนนและตัดค่านไม่ให้ขนแทรกเตอร์เข้าไปเพราะมีเหตุผลหลายอย่าง ไม่สร้างถนนเพราะว่า แม้จะไม่ได้สร้างถนนครอบครัวห้ำครอบครัวก็เข้าไปแล้วถ้าสร้างถนนก็จะเข้าไปเต็ม ที่ไม่ให้ทำถนนเพื่อที่จะนำแทรกเตอร์เข้าไปก็มีผู้เสนอให้ช่องทางฝายกองทัพอเมริกันนำ

เฮลิคอปเตอร์มากเข้าไป เพื่อที่จะเข้าไปตากถาง แล้วที่คัดค้านนั้นเพราะว่าทราบดีว่ากะเหรี่ยงไม่รู้จักแทรกเตอร์ดีนัก ถ้านำแทรกเตอร์เข้าไปแม้จะได้ผลดีก็จะทำให้พวกกะเหรี่ยงจะเห็นว่าแทรกเตอร์นี้ดี มือของตัวเองนั้นไม่ตีสงท้ายจะไม่ทำงานด้วยมือของตัวเอง ที่เข้าไปที่ป่าละอู้นั้นนำจอบเสียมไปให้แก่กะเหรี่ยง ให้กะเหรี่ยงเหล่านั้นรู้จักใช้มือ รู้จักใช้จอบเสียมก่อนจริงอยู่ในการเร่งรัดพัฒนามีโครงการว่าให้ใช้เครื่องมือทุนแรงที่ทันสมัย แต่ว่าจอบเสียมนั้นก็อย่าให้ถือว่าทันสมัยแล้ว เพราะว่าคนเราทุกคนจะมีรถแทรกเตอร์ไม่ได้นอกจากนายทุน แล้วนายทุนที่เข้าไปนั้นเขาไม่คำนึงถึงชาวบ้านธรรมดาคนที่อ้างว่าคำนึงถึงชาวบ้านธรรมดา ก็เพียงแต่อ้างว่าจะมาปลดแอกชาวบ้าน ลงท้ายชาวบ้านก็ทำอะไรไม่ได้ การที่ไม่ให้เอาแทรกเตอร์เข้าไปแต่เอาจอบเสียมไปให้แทนนั้นได้พิสูจน์ว่าเป็นวิธีที่ถูกต้องเมื่อไปอีกแห่งหนึ่งคือหมู่บ้านในอำเภอเขาย้อย เข้าไปถามผู้ใหญ่บ้านและกำนันว่าทำไมไม่ทำการเพาะปลูกหมุนเวียน คือหมายถึงว่าหมุนเวียนที่ดินไม่ใช่หมุนเวียนพืชพันธุ์ ปีนี้ทำแห่งหนึ่งปีต่อไปย้ายต่อไปอีกแห่งหนึ่งอีกปีย้ายไปอีกแห่งหนึ่ง ปีที่สามกลับมาที่เดิม เขาบอกว่าปลูกข้าวปีนี้ที่นี้แล้วปีหน้าปลูกไม่ได้เพราะมีหญ้าขึ้น ก็ถามเขาว่าทำไมไม่ถอนหญ้าไม่ปราบหญ้า เพื่อที่จะปลูกอย่างอื่นได้เขาบอกว่าพวกเราคอนจนไม่มีปัญญาที่จะถอนหญ้า คำตอบนี้หมายความว่าอะไร คำตอบนี้หมายความว่าเขานึกว่าการถอนหญ้านั้นต้องใช้แทรกเตอร์ เพราะว่าเขาเห็นที่ไร่ส้มที่อยู่ใกล้ๆ ก็โลเมตรสองกิโลเมตรเขาใช้แทรกเตอร์ ชาวบ้านเขาไม่มีแทรกเตอร์เพราะว่าเขาเป็นคนจนเขาก็เลยไม่มีปัญญาที่จะไปถอน เพราะว่าเขานึกว่าการถอนหญ้านั้นต้องใช้แทรกเตอร์มาไกล ชาวบ้านเหล่านั้น ซึ่งเป็นกะเหรี่ยงเหมือนกัน เขาเห็นความก้าวหน้าของการพัฒนาว่า ถ้าเจ้าหน้าที่อยากให้เขาพัฒนา ถ้าเจ้าหน้าที่อยากให้เขาก้าวหน้าแผนใหม่ ต้องเอาแทรกเตอร์มาให้เขาก็เลยไปที่ไร่เขา

บอกว่ายั่งยืน สงสัย ขอคัดค้านนิดหน่อย สงสัยว่า ถ้าขยับไปถอนหญ้าแล้วก็ปลุกอย่างอื่นเราก็จะหายจนไปได้เหมือนกัน ไม่ใช่เพราะเป็นคนจนถึงถอนหญ้าไม่ได้แต่เพราะว่าขี้เกียจ เพราะว่าไม่สามารถที่จะหอบร่างของตัวไปที่ไร่แล้วไปจับหญ้าขึ้นถอนขึ้นมา เขาก็ทำหน้าที่ประหลาดแล้วก็ร้องแหะ ๆ ไม่ทราบว่าเขาจะทำหรือไม่ทำต่อไป แต่เชื่อว่าถ้าเอาแทรกเตอร์เข้าไปในที่ที่ไม่เคยมีแทรกเตอร์ ทำถนนเข้าไปในที่ที่ไม่มีถนน อาจเกิดผลร้ายก็ได้ ถ้าไม่จัดการทุกสิ่งทุกอย่างให้พร้อมด้วย การจัดสรรที่ดินซึ่งอยู่ในขั้นสูงกว่าการสร้างถนนนั้นต้องทำก่อน เพราะว่าที่เขาถอยนั้นมีคนถวายเป็นฎีกา แล้วก็ให้เห็นเองด้วยว่าเมื่อถอนสภาพจากป่าสงวนแล้วมีโฉนดปฎิหาริย์ขึ้นมา คือนายทุนได้ไปไล่ชาวบ้านที่เคยอยู่ที่นั่นมาเป็นชั่วคราว ไปบอกว่าที่นี่มีโฉนดปฎิหาริย์ขึ้นมา คือนายทุนได้ไปไล่ชาวบ้านที่เคยอยู่ที่นั่นมาเป็นปัญหาว่า เขามีใบสำคัญถูกต้องตามกฎหมายเพราะว่าเจ้าหน้าที่ได้ออกให้ แต่ว่าไม่ได้คำนึงถึงหลักมนุษยธรรมว่ามีคนอยู่ในนั้นมาแล้วตั้งแต่ชั่วปู่ชื่อนี้เป็นข้อสำคัญ ป่าสงวนเดิมก็เป็นป่า คือมีต้นไม้ มีสัตว์ป่า ซึ่งมีกฎหมายตามกฎหมายในการที่จะเข้าไปทำประโยชน์แต่กฎหมายไม่ได้พูดถึงมนุษย์ที่อยู่ในป่า ไม่ได้พูดว่ามนุษย์ที่เข้าไปทำมาหากินโดยที่ไม่รู้ว่ามีกฎหมายคุ้มครองนั้นจะว่าอย่างไร เวลาขุดสภาพจากป่าสงวนเป็นที่เปิดแล้วก็หมายความว่าเปิดให้จับจองมนุษย์ด้วยเหมือนกัน ก็ผิด ผิดหลัก แต่ว่าไม่ได้อยู่ในกฎหมาย เมื่อเจ้าหน้าที่เปิดให้คนเข้าไปจองได้แล้วคนก็ไปจองไล่คนออกไป ไปรังแกเขาต่าง ๆ อย่างนี้ก็เกิดเป็นการก่อการร้าย ที่เขาถอยนั้น หมู่บ้านที่เราไป หัวหน้าผู้ก่อการร้ายคนหนึ่งมาจากป่ามาอยู่ที่หมู่บ้านนั้น เราเข้าไปก็นับว่าไปในดวงของผู้ก่อการร้าย แต่ว่าคนนั้นออกไปเพราะว่าถูกรังแกถูกยึดที่ดิน อันนี้เราจะไปช่วยในทางกฎหมายอย่างไรก็ช่วยไม่ได้ เพราะว่าที่ดินนั้นเป็นที่ดินว่างเปล่าจริง ๆ เพราะวิธีของชาวบ้านที่ปลูกปืนี้

แห่งหนึ่ง ปีหน้าอีกแห่งหนึ่ง ปีต่อไปอีกแห่งหนึ่ง แล้วก็กลับมาที่เดิม ในปีที่สาม ที่อีกสองแปลงที่ไม่ได้ทำอยู่นั้นจึงว่าง ตามกฎหมายก็ว่าว่างเปล่า เพราะไม่ได้ทำประโยชน์อะไร แต่สำหรับชาวบ้านที่นั่นเขาถือว่าเป็นที่ของเขาที่เขาต้องใช้ช้อย่างนั้น มิฉะนั้นดินมันจืด มิฉะนั้นปราบหญ้าไม่ไหว ปราบหญ้าหลังจากสามปีปราบง่ายกว่า เขาเผ่าง่ายกว่านี้เป็นปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในกฎหมายบ้างไม่ได้อยู่ในกฎหมายบ้าง เป็นหน้าที่ผู้ที่สนใจในเรื่อง เร่งรัดพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ เคยไปบอกให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนายอำเภอ ทั้งตำรวจ ให้เจ้าหน้าที่ต่อต้านการใช้กฎหมายสนับสนุน ผู้ที่จะไปเบียดเบียนประชาชน ด้วยการใช้หลักของมนุษยธรรมแท้ ๆ หลักของเมตตา หลักของการปฏิบัติเพื่อส่วนรวมจริง ๆ

แต่ว่าปัญหาสำคัญที่สุดในการพัฒนาชนบทก็คือเรื่องเครื่องมือ เครื่องมือจำนวนมากเหล่านี้ต้องใช้ให้ถูกต้อง ทั้งเครื่องมือทุ่นแรงทั้งวิธีการ ที่ก้าวหน้า ถ้านำไปใช้ถูกหลักถูกต้องตามกฎหมายและหลักของมนุษยธรรม ของเมตตา ก็ไม่เป็นไร แต่บางทีเพราะงานเร่งรัดพัฒนานี้เป็นงานที่เรียกว่า “แหวกแนว” และใหม่ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จึงไม่ชัด อาจไม่รู้ว่าจะใช้กฎเกณฑ์ ที่ไหน แล้วก็ผิดพลาดไป การทำผิดพลาดกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับด้วยเจตนา ดินนั้นไม่ว่า แต่บางทีมีคนที่อ้างว่าเพราะโง่เขลาเบาปัญญาจึงทำผิดกฎเกณฑ์ ไปทำนั้นถ้าให้เสียหายต่อส่วนรวมก็ลำบากหน่อย เพราะว่าผู้ที่ปฏิบัติตาม โครงการตามแผนของเร่งรัดพัฒนานั้น ก็นับว่าเป็นท่านที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ ไม่ควรจะโง่เขลาเบาปัญญาถึงปานนั้น

ข้อสำคัญอีกอย่างหนึ่งนั่นคือจะต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพราะว่าเร่งรัดพัฒนาไว้อย่างไรว่ามีกฎเกณฑ์ที่แหวกแนว บางทีก็ต้องทำผิดหลัก ของระเบียบของทางราชการ บางอย่างเพื่อความเร็วและเร่งรัด บางที ก็ผิดแผน แต่แม้จะผิดแผนก็ต้องทำ บางเวลาก็ต้องใช้หลักมนุษยธรรม

ใช้หลักเมตตา กับใช้หลักความบริสุทธิ์ใจแท้ ๆ ถึงจะทำงานได้ดี การทำผิดพลาด ถ้าทำความผิดพลาดด้วยความบริสุทธิ์ใจก็ดี ถ้าไม่ทำความบริสุทธิ์ใจก็เป็นผู้ทรยศต่อชาติ เพราะว่าถ้าการเร่งรัดพัฒนาเป็นงานสำคัญ ที่ถึงจุดถึงประชาชน ถ้าทำเสียเท่ากับพินรวู้ทิ้งไป ทำให้ศัตรูเข้ามาในบ้านได้ ทำให้บ้านเมืองล่มจมได้ เราไม่มีสิทธิ์เลยที่จะทำให้การเร่งรัดพัฒนาล้มไป ผู้ใดทำให้การพัฒนาทั่ว ๆ ไปล้มลงมาผู้นั้นเป็นผู้ทรยศ การที่พูดนี้อาจเรียกว่ารุนแรงไปหน่อย ทำไมผู้ที่คัดค้านการพัฒนาเป็นผู้ทรยศ ก็เพราะว่าในเวลา นี้บ้านเมืองของเราอยู่ในที่คับขัน ถ้าเราทำอะไรให้เปิดช่องให้ผู้ก่อการร้าย ผู้ที่มาแทรกซึมเข้ามาได้ เราก็ทำผิดต่อบ้านเมือง ถ้าเราสร้างรั้วขึ้นมาได้ด้วยการพัฒนาทั้งคน ทั้งวัตถุให้ดีให้มีความสุขให้มีความพอใจ เราไม่มีวันที่จะเรียกว่าเสียบ้านเมือง ข้อนี้เป็นข้อที่สำคัญยิ่งกว่า

การพัฒนาชนบทเป็นงานที่สำคัญ เป็นงานที่ยาก เป็นงานที่จะต้องทำให้ได้ด้วยความสามารถ ด้วยความเฉลียวฉลาด คือทั้งเฉลียวทั้งฉลาด ต้องทำความบริสุทธิ์ใจมิใช่มุ่งที่จะหากินด้วยวิธีการใด ๆ ใครอยากหากิน ขอให้ลาออกจากตำแหน่ง ไปทำการค้าดีกว่า เพราะว่าถ้าทำผิดพลาดไปแล้ว บ้านเมืองเราล่มจม และเมื่อบ้านเมืองของเราล่มจมแล้วเราอยู่ไม่ได้ ก็เท่ากับเสียหายทุกอย่าง ขอพูดอย่างนี้แล้วก็ให้ไปพิจารณา พยายามที่จะให้การสัมมนาที่เข้ามาได้ประโยชน์ เพราะว่าเรื่องที่สัมมนาเป็นหลักวิชาที่จะต้องปฏิบัติแล้วก็ขอให้หน้าวิชาต่าง ๆ นี้ไปแจกจ่ายผู้ใต้บังคับบัญชา ไปให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งหลายพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้ดีที่สุด ไม่ใช่เพื่อประจบผู้ใหญ่ แต่ว่าสำหรับประจบตัวเองสำหรับสร้างที่ให้ตัวเองอยู่ได้ เพราะว่าเป็นงานของตัวเองทั้งนั้น

ขอให้ทุกคนมีกำลังใจกำลังกายที่จะปฏิบัติงาน ใจแข็งพอที่จะเสียสละ ใจแข็งพอที่จะต่อสู้กับการแทรกซึมซึ่งมาในทุกวิถีทาง ไม่ใช่แทรกซึมด้วยปืน ไม่ใช่แทรกซึมด้วยการจัดค่ายมรณะ แต่แทรกซึมในสมองของแต่ละคน เขามอบอกว่าทำไมทำงานเกือบจะตายแล้วไม่ได้อะไร ได้ซี ได้ความมั่นคงของบ้านเมือง สิ่งเหล่านี้ก็ขอให้ไปพิจารณา เมื่อพิจารณาแล้วให้นำไปฝากไปให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาทั่วทุกแห่งทุกจังหวัด เพื่อที่จะให้งานเร่งรัดพัฒนาเป็นส่วนรวมได้ก้าวหน้าจริง ๆ และมั่นคงจริง ๆ เพื่อให้บ้านเมืองของเราอยู่ได้ขอให้กำลังใจกำลังกายที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญด้วยความสามัคคีด้วยความเฉลียวฉลาดด้วยความตั้งใจอันบริสุทธิ์.

พระราชดำรัส ^(๑)

พระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรีและคณะประชาชน ^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๓

ขอขอบใจชาวราชบุรีที่ได้นำเงินมาเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง

ในคราวนี้ อุทกภัยที่ไหมประเทศไทยทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่
ประชาชนจำนวนมาก และจะต้องช่วยเหลือ ที่ได้ช่วยเหลือไปแล้วก็มาก
แต่ก็ต้องช่วยเหลือต่อไปเพราะว่าผู้ประสบอุทกภัยได้เสียสิ่งของทรัพย์สิน
และอุปกรณ์ในการครองชีพของเขาไปมากมาย จึงขาดแคลนสิ่งที่จะช่วย
ให้เขาประทังชีวิตทั้งหมด ตอนต้นจะต้องมีผู้ไปช่วยให้ประทังอยู่ได้
ชั่วคราว ต่อมาจะต้องช่วยให้เขาฟื้นฟูอาชีพของเขาให้ได้ เพื่อให้มีรายได้และ
เลี้ยงตัวได้ ในขั้นหลังนี้เป็นขั้นที่นับว่าสำคัญมาก และจะต้องมีผู้ช่วยต่อไป
ในขั้นแรกนั้นส่วนมากก็ทุกคนก็กระตือรือร้นจะช่วยเพราะว่าเห็นข่าวสด ๆ
ร้อน ๆ แต่ต่อมาอาจเลือน ๆ ไปบ้าง ฉะนั้น การที่ท่านได้บริจาคทรัพย์สิน
เพื่อช่วยเหลือในขณะนี้ก็นับว่าเป็นประโยชน์มาก

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระบรมราชาวโรภาสให้นายยุทธ หนูนักดี ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี นำประชาชน
ในจังหวัดราชบุรี จำนวน ๓๔ คน เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลช่วยเหลือ
ผู้ประสบอุทกภัย

เมื่อจังหวัดราชบุรีประสบอุทกภัย ก็ได้มีประชาชนในส่วนจังหวัดอื่น ๆ ได้บริจาคทรัพย์และพยายามไปช่วยเหลือมากมาย ก็นับว่าท่านก็ได้ทราบเหมือนกันว่าผู้ที่ประสบอุทกภัยนั้นเดือดร้อน แต่ความเดือดร้อนนั้นบรรเทาลง โดยที่ทราบว่ามิใช่อื่นเห็นใจช่วยเหลือ การช่วยเหลือนั้นเป็นการช่วยเหลือด้วยทรัพย์บ้าง ด้วยสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคซึ่งเป็นความจำเป็นสำคัญสำหรับประทังชีวิตบ้าง แต่จิตใจเมตตาที่ทราบว่าผู้อื่นเดือดร้อนก็ทำให้ร้อนใจด้วยเป็นสิ่งที่จะคำนึงให้มีกำลังใจและสามารถที่จะดำรงชีวิตต่อไปได้ ฉะนั้น เมื่อประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ประสบอุทกภัย ชาวราชบุรีก็มีจิตเมตตาเพราะเข้าใจในข้อนี้การที่ได้ช่วยจึงนับว่าได้ประโยชน์สองทาง คือทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งที่ได้จากการช่วยเหลือ ก็คือทำให้เห็นว่าบ้านเมืองไทยนี้มีความสามัคคี ผู้ใดเดือดร้อน ผู้ที่ไม่เดือดร้อนก็ช่วยเพราะว่าเป็นการแลกเปลี่ยน เป็นการเสมือนประกันสังคมหรือประกันภัยใหญ่ของประเทศ ซึ่งไม่จำเป็นที่จะตั้งขึ้นมา เป็นบริษัทหรือตั้งขึ้นมาเป็นองค์การของรัฐบาล หากเป็นจิตใจเมตตาของคนที่อยู่ในประเทศไทยที่ตั้งขึ้นมา เป็นประกันให้บ้านเมืองมีความเจริญมั่นคงได้ ถ้าจิตใจนี้ ความคิดนี้คงเจริญอยู่และคงยั่งยืน บ้านเมืองไทยก็สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้โดยดี เพราะจิตใจสามัคคีและแสดงออกซึ่งสามัคคีจิตใจเมตตาและแสดงออกซึ่งความเมตตาเป็นหลักสำคัญของบ้านเมือง และโดยเฉพาะประเทศไทยเราต้องภูมิใจว่าเราอยู่ได้ เพราะเราช่วยกันซึ่งกันและกัน บ้านเมืองไทยนี้อาจไม่ใช่เป็นมหาอำนาจ อาจไม่ใช่เป็นประเทศที่ร่ำรวยอย่างสุดยอด แต่ว่าถ้าทราบใดเรารักษาความรู้สึกและความสามัคคี ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ความรักชาติเพื่อที่จะให้มีแผ่นดินที่จะอยู่ ทั้งหลายทั้งหมดนี้ไว้ได้ เราก็จะอยู่ได้อย่างมีเกียรติและอย่างมีความสุขที่สูงพอดูอยู่ทราบนั้น

ฉะนั้น จึงขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้แสดงจิตใจอันนี้ คือความตั้งใจที่จะ
ค้ำจุนบ้านเมืองให้ดำรงอยู่ และความมีเจตนาที่จะสร้างเสริมรักษาแผ่นดิน
เอาไว้เพื่อให้แต่ละคนสามารถที่จะมีชีวิตยั่งยืนได้

ขอให้อำนาจของกุศลกรรมที่ท่านได้ทำ ทำให้ท่านประสบแต่ความ
ดีงาม ขอให้มีความกำลังใจกำลังใจกายปฏิบัติงานของตนเพื่อประสบแต่ความสำเร็จ
ในสิ่งที่ดีที่ควรที่งาม และขอให้ทุกคนประสบแต่ความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี นายอำเภอท่ามะกา และกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต ๗ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๓

ขอขอบใจชาวไร่อ้อยและกรรมการ ที่ได้นำข้าวมาบริจาค เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและสาธารณภัย การที่ได้บริจาคข้าวนี้ เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะว่าข้าวเป็นสิ่งที่เป็นหลักสำหรับดำรงชีวิต ของทุกคน เมื่อผู้ใดประสบเคราะห์กรรมจากสาธารณภัย ก็ขาดแคลน สิ่งที่สำคัญนี้ จึงจะต้องขออนุญาตจะนำข้าวนี้ไปแจกจ่ายแก่ผู้ที่เดือดร้อน แต่ไม่ใช่เฉพาะผู้ที่เดือดร้อนในทางอุทกภัยเท่านั้นเอง เพราะว่าความเดือดร้อน ของทุกคนจะเกิดจากภัยธรรมชาติก็ได้ จะเกิดจากความแร้นแค้นของอาชีพ ก็ได้ หรือจากสิ่งแวดล้อมส่วนอื่นก็ได้ แยกออกไม่ได้ จึงจะต้องนำไปช่วย

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชาบาทให้ นายวงษ์ ช่อวิเชียร ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี นำนายอำเภอท่ามะกา พร้อมด้วยกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต ๗ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๒๒ คน เข้าเฝ้า ฯ น้อมเกล้า ฯ ถวายข้าวสารโดยเสด็จพระราชกุศลช่วยเหลือผู้ประสบ อุทกภัยและสาธารณภัยในจังหวัดต่าง ๆ

ผู้ที่ประสบทุกข์ในความเดือดร้อนให้ทั่ว ตามวิธีการที่เคยทำมา ก็คือนำข้าวไปแจกโดยตรงให้แก่ประชาชนที่เดือดร้อนส่วนหนึ่ง ทั้งเคยฝากไว้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศเช่นทหารหรือตำรวจ ส่วนหนึ่งประชาชนในทุกรัฐบาลเขาขาดแคลนในสิ่งอุปโภคบริโภค ตำรวจทหารสามารถที่จะแจกจ่ายแบ่งข้าวและสิ่งอื่นให้แก่ประชาชนเหล่านั้นได้ ข้อนี้นี้เป็นทางหนึ่งจะทำให้ความมั่นคงมาสู่ประเทศบ้านเมือง เพราะว่าบ้านเมืองของเราเราจะต้องช่วยกันรักษาด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน วิธีที่สำคัญที่สุดก็คือสร้างความผาสุกของพลเมือง ถ้าพลเมืองประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งใดก็ตาม และโดยเฉพาะจากความหิว ประชาชนเหล่านั้นก็เหมือนตกอยู่ในทะเลจะจมน้ำ ถ้ามีสิ่งใดลอยมาให้เกาะได้ก็ต้องคว้า เมื่อคว้าสิ่งที่มั่นคง สิ่งที่จะนำไปสู่ผืนแผ่นดินที่จะเหยียบได้ ก็ดีไป ถ้าเป็นสิ่งที่ลอยมาแล้วก็เกาะแล้วไม่ไปไหนไปในทางที่จะยิ่งอันตราย ก็จะทำให้ชีวิตไม่รอด ฉะนั้น การที่ท่านได้บริจาคข้าวก็เท่ากับให้สิ่งของมาเพื่อประทังและเพื่อช่วยชีวิตของคนที่เดือดร้อน และทั้งช่วยในทางที่ทำให้เห็นความสามัคคีของบ้านเมือง คือทุกข์ของคนหนึ่งที่ตกทุกข์ก็จะบรรเทาลงไปเพราะเราสามารถบรรเทาทุกข์ให้เขาและสามารถที่จะแสดงความสามัคคีปกแผ่นดินของบ้านเมือง อันนี้เป็นข้อสำคัญจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ท่านได้บริจาคข้าวมาเพื่อช่วยในกิจการนี้บ้านเมืองเดี๋ยวนี้ก็มี ความเดือดร้อน จึงต้องช่วยเหลือ การที่ท่านช่วยเหลือด้วยข้าวก็เท่ากับช่วยทำให้บ้านเมืองมีความปึกแผ่น ทั้งแสดงความสามัคคีของประชาชนในบ้านเมืองไทย ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้บ้านเมืองเราเจริญก้าวหน้า เมื่อส่วนรวมเจริญก้าวหน้า แต่ละคนจะเป็นกสิกร จะเป็นพ่อค้า จะเป็นข้าราชการ จะเป็นทหารหรือพลเรือนก็ตาม ก็สามารถอาศัยบ้านเมือง อาศัยแผ่นดินมีชีวิตอยู่ได้ ถ้าขาดความสามัคคี ขาดความตั้งใจ

ที่จะประทั้งรักษาบ้านเมืองเอาไว้ เราจะขาดแผ่นดิน ไม่รู้จะเหยียบแผ่นดิน
ที่ไหน เราจะไม่สามารถที่จะมีชีวิตที่รุ่งเรืองได้

ก็ขอให้ทุกท่านได้รับผลจากกุศลกรรมที่ได้ทำด้วยเจตนาที่สูงที่ดี
ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จในกิจการต่าง ๆ ที่กำลังทำ ประสบแต่
ความก้าวหน้า ความดี ความสำเร็จ และความเจริญโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

และข้าราชการ พ่อค้า คหบดี^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๐๕

ขอขอบใจท่านทั้งหลายซึ่งเป็นพ่อค้า คหบดี ประชาชน ข้าราชการ
ของจังหวัดสุโขทัย ที่ได้ร่วมกันสมทบเงินเพื่อที่จะซื้อเครื่องบินสำหรับ
กิจการฝนเทียม เครื่องบินลำนี้ที่จะช่วยกันซื้อ ตอนแรกก็เข้าใจว่าจะซื้อ
เครื่องบินขนาดใหญ่ และจะซื้อเครื่องบินที่ใช้แล้วในราคานี้ แต่ปรากฏว่า
เครื่องบินเช่นนี้เป็นเครื่องบินเก่าและจะต้องใช้เงินค่าซ่อมแซมเกินกว่า
จำนวนที่ได้มาด้วยซ้ำ ทั้งค่าใช้จ่ายในการรักษาและซ่อมแซมจะเกินไป
จำนวนมาก จึงขออนุญาตที่จะนำเงินนี้ไปสมทบกับการซื้อเครื่องบินอีก
ลำหนึ่ง ซึ่งราคาแพงกว่า แต่ลำเล็กกว่า ซึ่งทางจังหวัดชลบุรี ขอนแก่น
สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ได้มีส่วนได้สมทบสำหรับซื้อแล้ว และยังไม่ได้จ่ายเงิน
เครื่องบินลำนี้ซึ่งได้นำมาใช้การแล้วก็ใช้การได้ดี ได้มาใช้การที่จังหวัดสุโขทัย

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรัสวดีไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายรังสรรค์ รังสิกุล ผู้ว่าราชการ
จังหวัดสุโขทัย และข้าราชการจังหวัดสุโขทัย นำพ่อค้า คหบดี รวม ๖๑ คน ฝ่า ๑ ทูลเกล้าฯ ๑
ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนซื้อเครื่องบินสำหรับใช้ในการทำฝนเทียม

แล้วสามครั้ง รวมทั้งครั้งหลังเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน และตั้งแต่ ๑๗ กันยายน ถึง ๒๑ กันยายนนี้ ก็มีการทำฝนเทียมจะต้องปฏิบัติจากที่ที่ห่างไกล สำหรับคราวแรกวันที่ ๑๗ ก็ได้ปล่อยฝุ่นเคมี เกลือ ที่ต้องบรรจุทุกขึ้นไปด้วย เครื่องบินของกองทัพอากาศเหนือเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ และวันต่อไปได้ ปล่อยเกลือเหนือเขตจังหวัดพิษณุโลก แต่ในที่สุดก็เข้าใจว่าได้ผลดีสำหรับ จังหวัดสุโขทัย และท่านนายอำเภอต่าง ๆ ก็ได้รายงานว่ามีฝนเป็นที่พอใจ และว่าทั้ง ๕ วันที่ได้ปฏิบัติมีฝนลงอาจไม่พร้อมกันทุกอำเภอ แต่ก็ได้ผลดี ที่การปฏิบัติฝนเทียมนี้ได้ผลดีเป็นการประดังในความเดือดร้อนของกสิกร เพราะว่าการแก้ฝนแล้งนี้ก็ทำให้พืชต่าง ๆ ที่กำลังเขียวแห้งไปก็ได้สามารถที่จะประดังไว้ไม่ตายจนกระทั่งฝนลงมาได้ ซึ่งในระยะหลังจากการปฏิบัติ ฝนเทียมก็ได้มีฝนตกลงมาที่จังหวัดสุโขทัยเข้าใจว่าจะประดังไปนานพอควร การที่ทำฝนเทียมนี้จะต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายผู้ที่ปฏิบัติโดยตรง ทั้งฝ่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติและฝ่ายทางข้าราชการท้องถิ่นของจังหวัด ทั้งในส่วนจังหวัดและส่วนอำเภอจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ งานนี้สำเร็จไปได้โดยดี จะต้องอาศัยความรู้ทางวิชาต่าง ๆ เช่นเกษตร ชลประทาน อุตุนิยม ปกครอง เป็นต้น ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกัน จึงจะทำให้กิจการนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้โดยดี ทั้งกสิกรและผู้อื่นจะต้องเข้าใจถึงจุดประสงค์และ ความสามารถของฝนเทียม เพื่อที่จะได้เข้าใจกันดีและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่วนที่สำคัญก็คือทรัพย์ คือต้องใช้วัสดุเคมีและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ นับดูแล้ว สำหรับการปฏิบัติฝนเทียมครั้งหลังนี้เฉลี่ยแล้ววันละแปดพันบาท ซึ่งเงินนี้ มิได้มาจากเงินงบประมาณแผ่นดินสักสตางค์เดียว เป็นเงินบริจาคและ เงินสมทบทั้งนั้น ส่วนเครื่องบินที่ปฏิบัติในคราวนี้ เป็นเครื่องบินกองทัพ อากาศสองลำและเครื่องบินกองบินตำรวจสองลำ โดยเฉพาะหนึ่งลำเป็น เครื่องบินที่ประชาชนได้บริจาคก็ขอรับรองท่านทั้งหลายว่าเงินที่ได้บริจาค

ในวันนี้ขอให้ได้สมทบในลำนั้น ซึ่งเป็นเครื่องบินที่ได้มอบไว้ที่กองบินตำรวจ และใช้ในกิจการฝนเทียม การที่จะปฏิบัติฝนเทียมให้สำเร็จจึงเห็นได้ว่าจะต้องได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย จากประชาชนทุกคน และได้รับการสนับสนุนในทางปัจจัย คือในทางทรัพย์สิน เพื่อไปซื้อวัตถุดิบให้พร้อมความร่วมมือทั้งหมดนี้ ทั้งทางวิชาการทางปฏิบัติ และทางทรัพย์สิน ก็รวมเข้ามา แล้วก็เป็นการก้าวหน้าความปลอดภัยของประชาชนเอง จึงยินดีที่ท่านทั้งหลายทั้งฝ่ายทางราชการทั้งฝ่ายพ่อค้า คหบดีได้มารวมกันอยู่ ณ ที่นี้ ก็ขอให้ความสามัคคีระหว่างคนทุกคนในชาติได้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เข้าใจซึ่งกันและกันดี และสามารถที่จะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นประโยชน์ของแต่ละคนให้ลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความเสียสละ ด้วยความฉลาด

ขอให้ทุกท่านจงประสบความสำเร็จ ความสำเร็จทุกประการ ขอให้มีความกำลังใจเข้มแข็งแข็งแรงทุกคน และประสบแต่โชคดีทุกประการ.

พระราชดำรัส

ในพิธีพระราชทานพระพุทธรูปนวราชบพิตร

ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๑๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีมาก ที่มีโอกาสมาเยี่ยมจังหวัดนครศรีธรรมราช และได้มาพบปะกับท่านอย่างใกล้ชิดอีกวาระหนึ่ง ขอขอบใจท่านทุกคนที่พร้อมกันมาต้อนรับด้วยไมตรีจิต

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดใหญ่และมีความสำคัญอย่างยิ่งในภาคใต้ เพราะเป็นศูนย์กลางความเจริญทุกด้านแต่โบราณกาลสืบมาจนถึงปัจจุบัน ท่านทั้งหลายควรจะภูมิใจ และตั้งใจรักษาเกียรติประวัติและความสำคัญของจังหวัดของท่านไว้ พร้อมทั้งพัฒนาให้ก้าวหน้าไปด้วยความมั่นคง

ข้าพเจ้ามาเยี่ยมท่านคราวนี้ ได้นำพระพุทธรูปนวราชบพิตรมาให้แก่ท่านด้วย พระพุทธรูปนวราชบพิตรนี้ สร้างขึ้นสำหรับมอบให้เป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัด ที่บัวฐานด้านหน้าบรรจุพระพิมพ์ไว้อีกหนึ่ง เป็นพระที่ข้าพเจ้าทำขึ้นด้วยผงศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งได้มาจากปูชนียสถานวัตถุของจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักร มีผงจากองค์พระบรมธาตุ และเกสรดอกไม้ที่ไช้บูชาพระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราชนี้ รวมอยู่ด้วย ข้าพเจ้าถือว่าพระพุทธรูปนวราชบพิตรองค์นี้ เป็นที่ตั้งแห่งคุณพระรัตนตรัย

อันเป็นที่เคารพสูงสุด ทั้งเป็นที่หมายของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศไทยและของคนไทยทั้งชาติ จึงได้บรรจุพระพิมพ์ที่สร้างขึ้นด้วยผงศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าว ให้เป็นพระพุทธรูปสำคัญ และนำมามอบให้แก่ท่านทั้งหลายด้วยตัวเอง

ขอท่านทั้งหลายจงรับพระพุทธรูปราชูปถัมภ์นี้ไว้ เพื่อเป็นสิริมงคลสำหรับจังหวัดและสำหรับตัว เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวของจิตใจ ในการที่จะสมัครสมานร่วมแรงร่วมใจกันประกอบการดี ความดี และขอให้ท่านระลึกไว้เสมอเป็นนิมิต्यด้วยว่า ในการทำการงานทั้งปวงนั้น ทุกคนจะต้องตั้งใจจริง อดทน และขยันหมั่นเพียร ซื่อตรงเห็นอกเห็นใจ ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน มีเมตตามุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ยึดมั่นในสามัคคีธรรมความสุจริต ทั้งในความคิดและการกระทำ ถือเอาความมั่นคงและประโยชน์ร่วมกันเป็นจุดหมายสำคัญ กิจที่ทำทุกอย่างจึงจะสำเร็จผลอันสมบูรณ์ และจะช่วยให้สามารถรวมกำลังกันรักษาความเป็นปึกแผ่นของจังหวัดของท่านไว้ได้ พร้อมกับพัฒนาให้จำเจริญรุดหน้าไปตั้งปรารถนา

ขออำนาจแห่งพระรัตนตรัย แห่งพระบรมธาตุ และพระพุทธรูปราชูปถัมภ์ จงปกป้องคุ้มครองท่านทั้งหลายให้สวัสดิ์ คุ้มภัยพ้นจากทุกข์ และภัยทุกประการ บันดาลให้เกิดความผาสุกและความสามัคคีอันมั่นคง ให้ทุกคนประกอบกรณียกิจน้อยใหญ่ในหน้าที่สำเร็จลุล่วงได้ตั้งประสงค์บังเกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่จังหวัดนครศรีธรรมราชและแก่ประเทศไทย ยิ่ง ๆ ขึ้นตลอดสืบไป.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีและคณะ^(๒)

ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา

วันพุธ ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗

ขอขอบใจชาวปราจีนบุรีที่ได้นำเงินมาสมทบในการซื้อเครื่องบินทำฝนเทียมในวันนี้ ทั้งได้นำสิ่งของซึ่งเป็นผลิตผลของตนมาให้ และโดยเฉพาะขอขอบใจที่ทุกคนได้มาพร้อมเพียงกันในวันนี้

การทำฝนเทียมเป็นกิจการที่ลำบากและไม่ทราบว่าได้ผลเพียงใด เพราะว่าการทำนั้นก็แล้วแต่สภาพอากาศและแล้วแต่กำลังที่เรามีที่ปฏิบัติการ แต่ที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นจะมี คือความร่วมมือของทั้งฝ่ายทางเจ้าหน้าที่ทางราชการ ทั้งด้านเจ้าหน้าที่ทางปกครองและเกษตรกรรม ทั้งโดยเฉพาะจากความร่วมมือจากผู้ที่เป็นเกษตรกรเอง ที่ท่านทั้งหลายมาในวันนี้ ก็เข้าใจว่าการทำฝนเทียมนั้นเกิดผลเป็นที่น่าพอใจแก่เกษตรกร ที่ท่านได้ร่วมกันบริจาคทรัพย์เพื่อสนับสนุนกิจการด้านการทำฝนเทียม คือเข้าใจว่าการ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พลตำรวจตรีศรีศักดิ์ ธรรมรักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี และภริยา นำเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ ข้าราชการ พนักงานและผู้แทนกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๖๕๙ คน เฝ้าฯ ถวายพระพรปีใหม่ และทูลเกล้าฯ ถวายเงินเพื่อสมทบทุนซื้อเครื่องบินทำฝนเทียม

ที่ทำผมนี้ได้ช่วยท่านจริง ๆ ฉะนั้นก็เป็นยินดีมากแต่ก็ยังไม่แน่ใจนักว่า ผลนั้นเต็มเม็ดเต็มหน่วยหรือเปล่า ถ้าอยากจะทำให้ได้ผลของงานเต็มเม็ดเต็มหน่วย จะต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติมขึ้น เครื่องมือเพิ่มเติม ซึ่งเงินที่ได้บริจาคก็จะเข้าไปร่วมสมทบในทุนสำหรับซื้อเครื่องบิน แต่เครื่องบินนั้นเมื่อซื้อก็เป็นอุปกรณ์ที่ราคาแพง แต่แม้จะเป็นอุปกรณ์มีราคาแพง ก็อาจปฏิบัติไม่ได้เต็มที่ ถ้าไม่มีน้ำมัน และไม่มีวิศวเคมี ก็ต้องพิจารณาเหมือนกันว่าถ้ามีอุปกรณ์และมีวิศว วิศวการพร้อมแล้วจะต้องอาศัยกำลัง อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญมาก คือความร่วมมือสามัคคีจากทุกฝ่าย ฉะนั้นที่ผมนิยมในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ได้ผลดีก็เนื่องจากทางราชการและทางเกษตรกรได้ร่วมมืออย่างดี อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ไม่ใช่เฉพาะในการทำผ่นเทียม แต่ว่าในการปฏิบัติงานทั้งหมดของทางราชการและของทางราชการและของทางประชาชน จะต้องร่วมกันด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความสุจริต ด้วยความซื่อตรง ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ที่จะสร้างชีวิตของตน ให้มีความเจริญทุกด้านทั้งในด้านการทำมาหากิน ทั้งในด้านจิตใจที่จะร่วมกันทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนตลอดถึงประเทศชาติ

การทำงานด้วยความเข้มแข็งสามัคคีและบริสุทธิ์ใจนี้ จะสั่งกันก็ยาก การบอกว่าให้ทำงานด้วยความสุจริต ทำงานด้วยความเข้มแข็งนั้น ถ้าสั่งบอกให้ท่านทำ ก็ไม่ทราบว่าจะรับคำสั่งได้หรือไม่ แต่ว่าถ้าขอร้องและชี้แจงว่าพวกเราด้วยกันซึ่งเป็นคนไทย ถ้าทั้งกันไม่ช่วยกัน ความล่มจม ความหายนะ จะมาสู่เราทั้งหมดไม่ใช่เฉพาะคนหนึ่งคนใด ฉะนั้น ความสามัคคี ความร่วมมือระหว่างกันทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายผู้ทำงานในด้านปกครอง ทั้งฝ่ายคนที่ทำงานในด้านวิชาการ ทั้งผู้ทำงานในด้านทำมาหากินส่วนตัว จะต้องมีความร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ที่ท่านมาในวันนี้ก็ในเรื่องของฝนเทียม ซึ่งนับว่าเป็นกิจการเล็ก ๆ ส่วนหนึ่งของการทำเกษตรกรรม ก็ยังต้องการความสามัคคีร่วมมือด้วยความตั้งใจทำการเพาะปลูก ทั้งทำสวน ทั้งทำนา จักต้องมีความร่วมมือยิ่งใหญ่มากกว่า เพราะว่าเป็นกิจการที่ลำบากยากเย็นและจะต้องใช้ความเพียรความอดทนมากทีเดียว ตั้งแต่การเตรียมดินลงพืชต่าง ๆ จนกระทั่งทะนุบำรุงให้เติบโตให้ได้ผลออกมา ตลอดจนเมื่อได้ผลมาแล้ว จะต้องสามารถใช้ประโยชน์เพื่อมาบริโภคบ้าง และส่งขายบ้าง ซึ่งทั้งหมดนี้ใช้เวลาานาน และต้องมีความเพียรความอดทนอย่างยิ่ง แต่ถ้าทุกคนร่วมมือกัน โดยเฉพาะฝ่ายทางปกครองและฝ่ายวิชาการ สามารถที่จะไปสอดส่องและให้ความรู้ทั้งทางวิชาการ ทั้งทางการด้านเพาะปลูกและด้านจำหน่าย ก็จะทำให้เกษตรกรทำได้ง่ายขึ้นและมีผลดีขึ้น ในตัวเกษตรกรเองก็จะต้องมีความร่วมมือ ทั้งกับทางราชการ ทั้งระหว่างกันเอง เพื่อที่จะให้อุ้มชูฐานะของตนเองให้มั่นคง

ทั้งหมดนี้อยากเห็นชาวไทยทั้งหมด โดยเฉพาะกสิกร สามารถที่จะปฏิบัติตนให้มีความเจริญ เพราะว่าถ้าทุกคนมีความเจริญตามที่ตนทำได้ก็จะทำให้พลเมืองของเรามีความมั่นคง และบ้านเมืองของเราก็อยู่เย็นเป็นสุขบางสิ่งบางอย่างจะมีผลประโยชน์ขัดแย้งกันบ้าง ก็ต้องนึกถึงว่า จะต้องปรองดองกัน เพราะว่าผลประโยชน์ขัดแย้งนั้นมันเป็นเรื่องเล็ก คือถ้าเปรียบเทียบกับเรื่องของส่วนรวมของเราก็ค่อนข้างเป็นเรื่องเล็ก ไม่ควรที่จะทำให้มาเป็นอุปสรรคในความเจริญและความสามัคคีของชาติไทย ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนทุกฝ่ายช่วยกันอะลุ่มอล่วยกัน สร้างความมั่นคงทางด้านชีวิตการเป็นอยู่ และเป็นการสร้างความมั่นคงของบ้านเมือง วิธีการที่จะสร้างนั้นก็มีหลายทาง ทางที่ดีที่สุดก็ร่วมแรงกันปฏิบัติงานของตน

แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ใครมีหน้าที่ที่จะสอดส่องก็ขอให้สอดส่อง ให้ดีถือว่าประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตัว คำนี้ได้ยินมาเรื่อย เข้าใจว่า โดยเฉพาะข้าราชการที่ปฏิบัติงานฟังจนเอื่อม แต่ว่าความจริง ถ้าทำประโยชน์ส่วนรวมและถือว่าเหนือประโยชน์ส่วนตัวนั้น ขอให้เชื่อว่าเป็น ประโยชน์ส่วนตัวในที่สุด เพราะว่าถ้าแต่ละคนทำตามหน้าที่ซึ่งตนได้มี โอกาสทำแล้ว จะทำให้ส่วนรวมอยู่ดี และตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งของส่วน รวม ก็แทรกเข้าไปอยู่ในส่วนรวมนั่นเอง ถ้าส่วนรวมอยู่ดีส่วนตัวก็อยู่ดีแน่ และผู้ใดมีความรู้ใดก็ควรจะไปแพร่ออกไปให้คนอื่นทราบ เพราะว่าการเผยแผ่ ความรู้ความสามารถไปให้ผู้อื่นนั้นไม่ได้เสียประโยชน์ใด ๆ เพราะว่าความรู้ และความดีเมื่อเผยออกไปยิ่งทวีคูณขึ้น ไม่ได้หมดไปจากตัว ยิ่งทำดียิ่งทำให้ คนอื่นมีความรู้ ความรู้ของเราที่ไม่มีหมดลงไป ยิ่งเพิ่มพูนขึ้นมา อันนี้เรียกว่าสร้างบารมี ถ้าแผ่บารมีออกไปโดยเกิดคำว่าบารมีแท้ ๆ คือความดีแผ่ไป ให้ผู้อื่นมากเพียงใด บารมีของเรายิ่งสูงยิ่งแก่กล้าเพียงนั้น ฉะนั้นผู้ที่มีความรู้ ผู้ที่มีความตั้งใจดี ขอให้ตั้งใจที่จะเผยความดี เผยความรู้ที่สูงไปให้แก่ ผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ทั้งตนทั้งผู้อื่นแข็งแรงและมีความเจริญก้าวหน้าได้

ทั้งหมดนี้ก็เป็นการคิดมาจากการปฏิบัติงานทางด้านฝนเทียม เพราะว่าได้เห็นว่ามีความร่วมมือจากทุกฝ่ายทุกคนที่เกี่ยวข้อง ถ้าร่วมมืออย่างโดยดี ก็ทำให้กิจการมีความก้าวหน้า และเป็นประโยชน์ตามจุด ประสงค์ ดังนั้น ยิ่งเห็นว่างานที่สำคัญยิ่งของบ้านเมืองคือความเป็นอยู่ของ ทุกคน ซึ่งเป็นประชาชนในประเทศไทยนี้ ก็ยิ่งนึกว่าของที่สำคัญที่จะให้มีความสามัคคีและความปรองดอง ความตั้งใจดี ความปรารถนาดี ทำงาน ด้วยความเข้มแข็งจะยังอยู่ได้ก็ขอให้ทุก ๆ คนคิดดีทำดีอย่างแท้จริงต่อไป ไม่มีการที่จะเบียดเบียนซึ่งกันและกัน

ขอให้ทุกคนได้รับความพอใจที่ร่วมมือทั้งในด้านการช่วยกิจการ
ของฝนเทียมและโดยเฉพาะที่ช่วยกันสร้างอุ้มชูความดี สร้างจังหวัดและ
บ้านเมืองให้มีความรุ่งเรือง ขอขอบใจทุกคนอีกที แล้วก็ขอให้ทุกคนมีกาย
และใจเข้มแข็ง แข็งแรง พร้อมด้วยพลังของความสามัคคี ให้อยู่เย็นเป็นสุข
มีความเจริญ ประสบภัยหรืออุปสรรคใดให้ผ่านพ้นไปโดยดี ทั้งขอให้ปฏิบัติ
งานด้วยความมีผล และขอให้อยู่เย็นเป็นสุข ขอทุกคนทุกฝ่ายได้หันหน้า
เข้าหากัน และประสบความเจริญความสำเร็จทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะข้าราชการกรมการปกครอง
และคณะกรรมการจังหวัดต่าง ๆ ร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัด^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคาร ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๐๘

ขอขอบใจกรมการปกครองที่ได้นำเงินมาเพื่อการกุศล และ
กรมการปกครองก็ได้ร่วมมือกับสภากาชาดไทยอย่างดีมาตลอด เพื่อ
บรรเทาความเดือดร้อนโดยส่วนรวมของประชาชน งานที่ได้ทำมานอกเหนือ
จากหน้าที่ในการปกครองนั้นก็เป็งานที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะ
ในสถานการณ์ปัจจุบัน พวกเราจะไปถือว่าใครมีหน้าที่เจาะจงเฉพาะก็ทำไป
ก็ยากที่จะนำประเทศสู่ความมั่นคงและปลอดภัย จะต้องถือว่าทุกคน
จะเป็นข้าราชการหรือประชาชนพ่อค้าทั่วไปมีหน้าที่ทั้งนั้นที่จะช่วยกัน
รักษาความปรองดองเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สร้างความสามัคคีในชาติ และ
แต่ละคนที่ทำบางทีก็ต้องฝ่าอันตรายลำบากเหน็ดเหนื่อย โดยที่ไม่มีกร

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์
อธิบดีกรมการปกครอง นำคณะข้าราชการกรมการปกครอง และคณะกรรมการจังหวัดต่าง ๆ
ร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัดเฝ้าฯฯ พูลเกล้าฯฯ ถวายเงินเพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลบำรุง
สภากาชาดไทย และในโอกาสนี้คณะองค์การสาธารณสุขต่าง ๆ เฝ้าฯ พูลเกล้าฯฯ ถวายเงินเพื่อ
โดยเสด็จพระราชกุศลช่วยเหลือพลเรือนอาสาสมัคร และทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศชาติ

ตอบแทน การตอบแทนนั้นก็คือถ้าทุกคนปฏิบัติงานด้วยดีและทำหน้าที่ของพลเมืองที่ดีก็จะทำให้บ้านเมืองสามารถพียงตัวได้

ปัจจุบันนี้ สถานการณ์ในประเทศและนอกประเทศก็มีที่น่าหวั่นวิตกอยู่ไม่ใช่ในน้อยทั้งในด้านสถานการณ์การเมือง การเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่เฉพาะเมืองไทยที่ประสบวิกฤติการณ์ในทางด้านความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป ทั้งโลกกำลังผ่าน แต่ที่น่าวิตกที่สุดก็คือวิกฤติการณ์เหล่านี้พอที่จะขจัดได้ ถ้าไม่มานำวิกฤติการณ์มาขยายด้วยการกระจายเสียงกระจายรูปออกมาเป็นสิ่งที่ทำให้คนหมดกำลังใจที่จะทำงาน ข้าราชการผู้ใหญ่ในกรมการปกครองก็ทราบดีถึงสภาพของสถานการณ์ แม้แต่ข้าราชการชั้นผู้น้อยก็มีผู้ที่น่าสนใจมาก ก็ควรที่จะสอดส่องคือพยายามดูว่ามีเหตุการณ์อะไร ที่ไหน และส่งดู การส่งนี้โดยมากก็มักขยาย ใช้แว่นขยายส่องก็ดูมันใหญ่ แต่ต้องเข้าใจว่าเมื่อสอดส่องแล้วจะต้องคอยมาดูว่าเหตุการณ์เหล่านั้นมันร้ายแรงหรือสำคัญเพียงใด ถ้ามองจากไกลหรือจากจุดที่จะเห็นปัญหาทั้งปัญหา ถ้าดูใกล้ชิดแล้วถอยมาดูเหตุการณ์และสภาพการณ์ที่ทั่วถึงที่มองเห็นทุกแง่ทุกมุมแล้ว เข้าใจว่าทุกคนจะเห็นว่ายังมีทางแก้ไขได้ และประเทศก็จะอยู่ได้ แต่การนี้จะต้องพยายามที่จะปฏิบัติงานประจำของตนอย่างดี และงานพิเศษ...จะเรียกว่าพิเศษก็ได้ เป็นงานประจำของทุกคนซึ่งถือว่าเป็นคนไทยด้วยกันนั้นให้ดี

ก็ขอให้ฝากขอบใจผู้ที่ไม่ได้มาในวันนี้ และผู้ที่ได้ช่วยงานให้ลุล่วงไปโดยดี ขออย่าให้เสียกำลังใจ ขอให้บากบั่นที่จะทำงานทุกอย่างให้บ้านเมืองอยู่ยงได้ การที่ท่านได้นำเงินมาช่วยทั้งสภาภาษาชาติ ช่วยทั้งเจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจและทหาร นี่ก็เป็นงาน เป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ไปปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์และเพื่อความอยู่รอดของประเทศไทย เจ้าหน้าที่ที่ป้องกันประเทศนั้น เขาต้องการความสนับสนุน

จากทุกคน เพราะเขาถือว่าป้องกันเพื่อประเทศและประชาชนทั้งหมด มิใช่ว่าเขาอยากที่จะออกไปเต้นแร้งเต้นกา อยากจะแสดงว่ามีกำลังหรือมีอาวุธอยู่ในมือ แสดงอำนาจมิใช่ยังนั้น ถ้าเขาจะแสดงอย่างนั้นเขาก็คงไม่ได้ไปในป่า ในเขา ในดง ซึ่งเต็มไปด้วยอันตรายและจะตายเมื่อไหร่ก็ได้ ฉะนั้น การที่มีผู้ที่ระลึกรถึงพวกนี้ด้วยการบริจาคทรัพย์เพื่อที่จะให้สวัสดิการ ก็ทำให้มีกำลังใจที่จะทำงาน เงินที่นำมา ก็จะนำไปใช้สำหรับช่วยเหลือผู้บาดเจ็บและครอบครัว ตลอดจนครอบครัวของผู้ที่ต้องเสียชีวิตในการนี้ เมื่อสองวันนี้ได้ไปที่ทุ่งช้างก็ได้เห็นว่าทั้งข้าราชการ ทั้งผู้ไม่เป็นข้าราชการ ก็ได้ปฏิบัติงานด้วยความกลมเกลียวดี ด้วยความเสียสละ แต่ก็ยังเป็นสภาพที่แวดล้อมด้วยอันตรายและความไม่แน่ใจ ฉะนั้น การที่ได้มีการแสดงออกมาซึ่งการสนับสนุนบุคคลเหล่านี้ได้ทำให้ผู้ที่มีหน้าที่และผู้ที่อยู่ในที่ ๆ ล่อแหลมมีกำลังใจเพิ่มขึ้น เมื่อเจ้าหน้าที่เหล่านั้นมีกำลังใจเพิ่มขึ้น ก็ทำให้ประเทศของเราเป็นส่วนรวมอยู่ได้

ขอขอบใจท่านทั้งหลาย และผู้ที่ได้มีส่วนที่ได้สนับสนุนการทำงาน เพื่อชาติอย่างใกล้ชิด ขอให้กำลังใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ทั้งในหน้าที่ราชการ ทั้งในหน้าที่เป็นพลเมืองดีในฐานะที่มีความสามารถ มีความรู้และยังมีกำลังใจที่จะปฏิบัติ ก็ขอให้กำลังใจยังคงอยู่ในตัวท่านทั้งหลาย และให้ประสบผลดี สิ่งใดที่ถูกต้องขอขบธรรมขอให้สัมฤทธิ์ผลทุกอย่าง ขอให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญ.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๙

ผู้ตรวจการ และผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ ที่ได้มีโอกาสมาประชุมสัมมนา รับทราบนโยบายของรัฐบาลนั้น เป็นการดี และเป็นโอกาสที่หายากจริง ๆ เพราะนาน ๆ ที่จึงจะมีการประชุมใหญ่เช่นนี้ โดยที่การประชุมใหญ่เช่นนี้จะมีบ่อยไม่ได้ โดยที่ต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปปฏิบัติหน้าที่ ถ้ามาประชุมก็หมายความว่าทั่วประเทศขาดผู้ว่าราชการจังหวัดไปเป็นเวลาอย่างน้อย ๕ วัน แต่ก็มีคามจำเป็นที่จะให้มาพบปะกัน และดั่งที่ได้รายงาน ได้รับนโยบายและได้นำความข้องใจของแต่ละคน ซึ่งแต่ละคนในหน้าที่เข้าใจว่าต้องมีความข้องใจอยู่เสมอ ฉะนั้นก็ขอให้ผู้ที่มาประชุมสัมมนาครั้งนี้ได้ใช้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด เพราะว่าโอกาสหายาก

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานพระบรมราชาโรกาสน์ให้ นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นำปลัดกระทรวงมหาดไทย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง พร้อมด้วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด จำนวน ๘๙ คน เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสที่ได้มาร่วมประชุมสัมมนาผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๑๕-๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

ถ้าจะว่าด้วยหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ตรวจการ พูดอย่างรวม ๆ ไม่ได้ แยกเป็นปัญหาแต่ละคนมีปัญหาที่แต่ละคนมี แต่ว่าพูดถึงรวม ๆ ก็เรียกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด บางทีก็เรียกว่าเจ้าเมืองบ้าง ข้าหลวงบ้างตามที่เคยกันมา เคยปากมา หมายความว่าเขาถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเป็นผู้ที่จะบันดาลให้จังหวัดนั้นมีความก้าวหน้า ความผาสุกได้ ซึ่งก็นับว่าเป็นความจริงส่วนหนึ่งเหมือนกัน เพราะอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นก็จะมีที่จะดูแลทุกข์สุข และความเรียบร้อยทุกด้านของจังหวัดนั้น ๆ อันเป็นงานที่ใหญ่โตมากและยากมาก จะต้องอาศัยความรู้ความชำนาญส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งต้องอาศัยการตั้งใจตั้งใจที่จะทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด ไม่ใช่ว่ามีชื่อว่าเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือจะเป็นเจ้าเมือง หรือเป็นข้าหลวงประจำจังหวัด เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ได้ ถ้ามองในส่วนตัวแต่ละคนย่อมต้องการทำประโยชน์ เพราะเป็นการบำเพ็ญตนให้ตนมีความดี จึงเป็นสิ่งที่ควรที่จะแสวงหา คือ ความดี เมื่อเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ตรวจการ ก็มีโอกาที่จะทำดีนั้น การทำดี พูดธรรมดา ๆ รู้สึกว่าค่อนข้างจะเป็นคำพูดที่ศรี เป็นคำพูดที่ไม่ค่อยมีกำลังแรง เพราะว่าความดีก็ดูจะล้าสมัย แต่ความดีนั้นแบ่งเป็นคุณงามความดี และความพอใจให้แก่ตนนั้น ก็จะต้องอาศัยความรู้ของตน และอาศัยความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์พอ ๆ กัน ถ้าเราอยากจะทำความดีเราก็ต้องพยายามที่จะให้ประเทศชาติมีความมั่นคง และประชาชนมีความผาสุก ผู้ว่าราชการจังหวัดก็อาศัยความรู้ และเพื่อนที่ร่วมงานปรึกษาหารือกัน แก้ไขปัญหาของประชาชน

ในการนี้ ทางกระทรวงมหาดไทยก็ได้ตั้งนโยบายว่าต้องทำอย่างนั้น ๆ ตามที่ได้แจ้งให้ทราบในการสัมมนานี้ มีทั้งหัวข้อใหญ่ หัวข้อเล็ก มีเรื่องนโยบายกว้าง ๆ และมีเรื่องของนโยบายเฉพาะ หมายความว่าท่าน

ทั้งหลายถ้าอาศัยความตั้งใจจริง ท่านก็จะได้ปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้ามั่นคงของประเทศไทย และทำใบสำคัญที่จะต้องปฏิบัติด้วยความตั้งใจดี ด้วยความสุจริต ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพราะนอกจากความดีส่วนตัวแล้ว ความดีของประเทศจะต้องมาเป็นหนึ่ง ความดีของประเทศนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในสมัยนี้ เพราะประเทศอยู่ในสภาพ อยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลม ถ้าเราไม่ช่วยกันอุ้มชู ไม่ช่วยกันบำรุงรักษา ก็มีหวังที่จะทลายลงไปได้ เพราะขาดความร่วมมือกัน ความสามัคคี ใครจะเป็นตัวจักรกลที่จะทำให้มีความสามัคคี ทำให้มีการร่วมแรงกัน ก็คือผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ใช่ผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทยจะต้องดูแลเฉพาะกิจการทางการปกครอง การปกครองนี้ก็ต้องแบ่งเป็นกระทรวงทบวงกรม ต้องแบ่งเป็นหน้าที่ แต่ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่นอกเหนือจากการปกครอง มีหน้าที่ในทางความผาสุกของประชาชน ความผาสุกของประชาชนนี้ประกอบด้วยสิ่งปลีกย่อยที่เป็นส่วน ๆ อีกมากมายในด้านหนึ่งก็ด้านความปลอดภัย ด้านหนึ่งด้านการทำมาหาเลี้ยงชีพ และด้านหนึ่งในด้านจิตใจที่จะอยู่ด้วยกันด้วยความปรองดอง ถ้วยความผาสุกของประชาชน ความมั่นคงความก้าวหน้าของประชาชน ฉะนั้น ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งหลายมีหน้าที่ที่หนักที่สุดแต่ถ้าทำหน้าที่ที่หนักที่สุดนี้ได้ด้วยความตั้งใจดีอยู่แล้ว ก็นับว่าได้ทำความดีใส่ตัว ได้มีความพอใจที่แท้และถือว่าตนมีเกียรติได้ ตนเป็นคนที่ไม่บ่ถือตัวเองได้ ไม่ต้องหลบหน้า ไม่ต้องอาย ฉะนั้น การที่แต่ละคนตั้งใจทำหน้าที่นี้ก็เป็น好事สำหรับประเทศชาติ ประเทศชาติจะอยู่ได้ อยู่รอดแล้วเราจะมีประเทศชาติที่จะอาศัย เป็นเกียรติเป็นความภูมิใจ เป็นความสบายใจ และสำหรับส่วนตัวก็เป็นคนมีเกียรติ เป็นคนมีความสามารถที่แท้จริงที่แสดงออกมาประจักษ์ อันนี้เป็นเรื่องทั่วไปของหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัด

คราวนี้ที่รัฐมนตรีได้บอกว่า ขอโอวาท ขอวินิจฉัย และความคำริ โอวาทนั้นเป็นคำเตือนก็ได้ เป็นคำที่ทำให้พูดออกไปแล้วผู้ฟังได้คิดก็ได้ คำพูดทั้งหลายที่พูดถ้าถือเป็นโอวาทก็ได้ ถ้านำไปคิดและไปเห็นว่าเป็น สิ่งที่ดีก็ปฏิบัติ มาถึงคำว่า วินิจฉัย วินิจฉัยนี้หมายความว่า มีเรื่องอะไรใหญ่ แล้วมาตรวจดู แล้วมาตัดสินว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง วินิจฉัยยาก เพราะว่า ที่มาแจ้งเมื่อตะกี้ก็เรียกว่าเป็นหัวข้อกว้าง ๆ ของนโยบาย ถ้าจะวินิจฉัย ก็วินิจฉัยว่า ที่แจ้งมาในหัวข้อต่าง ๆ นั้น มีหัวข้อใหญ่ และหัวข้อเล็ก หัวข้อเล็กก็คือปัญหาเฉพาะหน้าของแต่ละห้องที่ หรือของแต่ละกิจการ เช่น ที่ว่าเกี่ยวข้องกับคนงาน การจ้างคนงาน ที่ว่าไม่เป็นธรรมนั้น หรือเรื่องวิธี ปฏิบัติในเรื่องหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ก็เป็นเรื่องปลีกย่อย ซึ่งจะต้องปฏิบัติ ด้วยความเป็นธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย และถูกต้องตามจุดประสงค์ ฉะนั้นการที่มาสอบถามจุดประสงค์ มาสอบถามนโยบายต่อทางกระทรวง นั้นก็เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าการปฏิบัตินั้นต้องให้ถูกต้องตาม กฎหมายและความเป็นธรรม มิฉะนั้นการกระทำใด ๆ ที่ไม่ถูกต้องตาม กฎหมายหรือความเป็นธรรมจะเป็นการกระทำที่อ่อนแอ เป็นการกระทำที่ เกิดผลร้ายได้ อันนี้ก็ไม่ใช่ว่าส่งเสริมให้ทำอะไร ให้เอาตัวรอดว่ามีกฎหมาย ค้ำครอง แต่ว่าจะต้องรู้ว่ากฎหมายนั้นมีอย่างไร และความเป็นธรรมมี อย่างไร ความเป็นธรรมนี้เป็นสิ่งสำคัญ แต่ละคนจะเห็นความเป็นธรรมได้ ก็ด้วยความสามารถของตัว ความรู้ในกฎหมายก็เป็นความรู้ ความรู้ใน กิจการนั้น ๆ เป็นความรู้และความเป็นธรรมคือความดี คิดให้ถูกต้องตามหลัก เหตุผล ถ้ามีอย่างนี้แล้ว เข้าใจว่าปลอดภัยในการปฏิบัติ ถ้าทำอะไรด้วยความ เป็นธรรม ซึ่งจะตีความว่าทำด้วยความมีเหตุผลถูกต้องหลักของเหตุผล และถูกต้องหลักของวิชาการ ซึ่งมาพิจารณาแล้ว ตอบว่า อันนี้เรียกเหล่านี้เป็น

เรื่องปัญหาเรียกว่าปลีกย่อยเฉพาะ ไม่ใช่ว่าไม่สำคัญ แต่ว่าถ้าจะแบ่งก็แบ่งเป็นสองส่วน

ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือปัญหาทั่วไป เช่นที่บอกกว่าพัฒนาชุมชน เป็นปัญหาที่กว้างใหญ่มาก หรือการเกษตรที่สองอย่างนี้พัวพันกัน ความมั่นคงนั้นเกี่ยวข้องกับคำสั่งเจ้าหน้าที่ผู้ที่จะดูแลรักษาความสงบ คือ ตำรวจหรือทหาร และเกี่ยวข้องกับโครงสร้าง หรือจะมีความเป็นอยู่ของประชาชนของสังคมในท้องถิ่น ลูกเสือชาวบ้านก็อยู่ในส่วนนี้ ก็เป็นสิ่งที่กว้างขวาง เพราะว่าความมั่นคงนั้นเกี่ยวข้องกับทางกายและทางวาจา และทางใจ ฉะนั้นที่ว่าปัญหาใหญ่ ๆ ที่มาพิจารณากัน มาสัมมนากันก็จะเกิดปัญหาหลากหลาย เพราะว่าด้านหนึ่งคือความมั่นคงก็กว้างใหญ่ การพัฒนาก็กว้างใหญ่ พุดถึงพัฒนา ก็ต้องเกี่ยวกับการจัดระเบียบการ ก็เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ว่าราชการจังหวัดและด้านอาชีพความเป็นอยู่ ก็เป็นเรื่องของเกษตร เป็นเรื่องของอุตสาหกรรม เป็นเรื่องของสังคมอีก ถ้าจะทำโครงการใด ๆ ในทางพัฒนา ย่อมต้องประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วย ไม่ใช่หน่วยเดียวทำได้ เพราะว่าการพัฒนา ก็หมายความว่าพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน ประชาชนเป็นอะไร ประชาชนก็เป็นบุคคล แต่ละบุคคลก็มีกายและใจ พุดถึงกาย ที่สำคัญที่สุดก็คือต้องมีอาหาร แล้วต้องมีปัจจัยที่เราเรียกว่าปัจจัย ๔ ที่มีความสำคัญสำหรับผู้ที่เป็นคนคนหนึ่งเป็นอันมาก ก็เป็นการพัฒนาให้ประชาชนได้มีปัจจัย หรืออาจจะมียมากกว่าปัจจัย ๔ คือความสบายที่ทุกคนต้องการ ความสบายที่ทุกคนต้องการนี้ปัจจัยต่าง ๆ นี้มีมาจากวิชาการในด้านที่กระทรวงทบวงกรมหลายส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นผู้ที่จะต้องประสานหน่วยต่าง ๆ เหล่านี้ต้องมีความเข้าใจว่ามีความสำคัญทั้งในการบริหารหรือในการนำให้โครงการพัฒนาเหล่านี้ลุล่วงสำเร็จเรียบร้อยนั้น ก็มีความลำบาก

มาก เพราะว่าถ้าทำแบบการสั่งจากพนักงาน หมายความว่า ที่เรียกว่าสั่ง และประชุมที่โต๊ะคำสั่งจากโต๊ะ ดำเนินการจากโต๊ะนั้นเป็นสิ่งที่ยาก จะต้องไปดูในห้องที่ ไปดูในห้องที่นั่น บางทีแม้จะไม่มีความรู้มากนักก็เกิดรู้สึกได้ จึงสำคัญในการไปดูห้องที่

ในโอกาสนี้ก็ขอพาดพิงไปถึงหัวข้อที่กล่าวต่อก็คืออีกข้อหนึ่งก็คือ ปรายยาเสพติดซึ่งบอกว่าประเทศไทยเกิดถูกประเมินว่าเป็นประเทศที่ผลิตยาเสพติด อันนี้เรารู้ดีว่าในประเทศไทยก็ผลิตยาเสพติดส่วนหนึ่งเหมือนกัน แต่ก็ไม่มากนักถ้าเปรียบเทียบกับปริมาณทั้งหมด แต่ก็ต้องจัดการ ในด้านนั้นนโยบายที่ได้ปฏิบัติมา หรือพยายามปฏิบัติ ได้ปฏิบัติบางส่วนด้วยความสำเร็จได้บ้างแล้ว คือผู้ที่ผลิตยอมเป็นคนเหมือนกัน เคยชินกับการผลิตยาเสพติดเหล่านั้น ถ้าอยากที่จะให้เขาผลิตอย่างอื่นก็ต้องหาสิ่งที่เข้าไปทดแทน อันนี้เป็นสิ่งสำคัญ คือคำว่าปรายยาเสพติดในชั้นผลิตนั้น จะใช้คำว่าปรายก็ลำบาก เพราะไม่ทราบว่าจะไปปรายยาเสพติดอย่างนั้น กลับส่ง...ได้เคยเห็นมาแล้วว่าได้ส่งเสริม ไม่ได้ส่งเสริมการปลูก การผลิต ยาเสพติด เป็นการส่งเสริมอันตรายอื่น คือความไม่พอใจและการก่อการร้าย ซึ่งเป็นผลจะเรียกว่าพลอยได้ก็ดูจะตกลงไปของการปรายยาเสพติด ฉะนั้น การปรายยาเสพติดนี้ ในชั้นผลิตก็ต้องหาวิธีที่จะทดแทน ซึ่งก็มีวิธีที่จะทดแทน เพื่อทดแทนนี้ก็ต้องมีความรู้หลายด้าน หรือต้องมีการปฏิบัติการหลายด้าน ด้านการปรายปรายก็มี ให้รู้ว่าที่ไหนเป็นอย่างไร และไปสำรวจ ในด้านทำกิน การอยู่กับกินของผู้ที่ผลิตนั้นก็ต้องดูเป็นสำคัญ มีการเปลี่ยน สิ่งที่จะปลูกเป็นการผลิต เพื่อจะหาเงินให้ทดแทนรายได้จากการผลิต สิ่งที่เป็นวัตถุดิบของยาเสพติดนั้นก็ปฏิบัติมาแล้ว และพยายามที่จะพัฒนาขึ้นเรื่อย ต่อจากนั้น ก็ต้องพัฒนาการผลิตพืชที่จะมีรายได้ดีขึ้น จึงจะเห็นได้ว่า การผลิตสิ่งที่เป็นยาเสพติดนั้นไม่ได้ผลิตผลสูง ไม่ได้รายได้สูง

ก็ต้องค้นคว้าพืชทดแทนนั้นให้ได้ เมื่อส่งเสริมพืชทดแทนก็จะต้องหาตลาดให้พืชทดแทนนั้น และมีการส่งเสริมในทางกสิกรรมให้ดีขึ้น ทั้งในทางอุตสาหกรรมด้วย เพิ่มความเข้าใจในความเป็นอยู่ และช่วยในด้านอนามัย ในด้านความเข้าใจและในด้านการศึกษาก็เห็นได้ว่าเฉพาะกิจการปราบยาเสพติดนั้น ก็มีปัญหายากเย็นลำบากหลาย ต่อมาก็มีเปลี่ยนแปลงสภาพชั้นชายส่ง ชั้นชายปลีก ชั้นรักษา หรือหลักการผู้ที่ติดยาเสพติด ทุกชั้นก็มีความสำคัญทั้งนั้น และเป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองทั้งนั้น

ดังนั้น ที่ได้บรรยายมาว่ามีหัวข้อต่าง ๆ ก็ขอสรุปว่ามีหัวข้อใหญ่ ซึ่งจะแบ่งเป็นหัวข้อเล็ก ๆ มากมาย และโยงกันทั้งนั้น และหัวข้อเฉพาะก็เป็นหัวข้อที่จะต้องแบ่งมาเป็นหัวข้อเล็ก ๆ อีก และโยงกันหมด ทุกหัวข้อที่แจ่มจ้าโยงกันทั้งนั้น ดังนั้นในหัวของผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ การโยงนั้นต้องชัดแจ่ม การประสานต้องชัดแจ่ม จึงเป็นสิ่งที่ลำบาก แต่ว่าทุกคนก็มีประสบการณ์มาดี และมีผู้ร่วมงานที่มีจำนวนมาก ตามที่ได้ไปเห็นในแต่ละจังหวัด เท่าที่สังเกตก็มีคนมาก ไม่ใช่จะปล่อยให้ไปตามการโฆษณาชวนเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ปกครองกดขี่ประชาชน ที่ไปเห็นมีคนดีมากกว่าคนไม่ดี แต่ว่าคนไม่ดีนั้นเด่น คนไม่ดีนั้นชัดขวางงานได้ง่าย คนไม่ดีนั้นเป็นภัยได้มาก แล้วก็ความไม่ดีนั้นมีอยู่รอบด้านความไม่ดีเลยกกลายเป็นความดี คือไปเหมือนไปฟ้องไปพันกับอิทธิพล ฉะนั้นความไม่ดีและคนไม่ดีจึงเป็นอันตรายมาก และเด่นออกมามาก แต่ว่าขอให้ผู้ที่ทำงานดีมีความซื่อสัตย์สุจริตอย่าหือใจ เพราะการโฆษณาชวนเชื่อที่รวม ๆ กันหมด ที่เขาบอกว่าข้าราชการมหาดไทย มีแต่กดขี่ มีแต่โกงกิน คำพูดอย่างนี้ออกจะหนักไปหน่อย แต่ว่าไม่ได้หมายความว่าไม่มี ฉะนั้นงานของทางที่ดีที่ต้องตั้งไว้แก่ตัว คือความซื่อสัตย์สุจริตในตนเองก่อน และในผู้ร่วมงาน พยายาม

ที่จะไม่ให้ความยุ่งยากนั้นเข้ามากีดขวางงานของตน และทำด้วยความตั้งใจจริง ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และกล้าหาญ เพราะถ้าหากว่าไม่ตั้งใจเข้มแข็งเดี๋ยวนี้ เวลาที่ความไม่ดีตามที่เขาประณามมันจะเกิดเป็นความจริง เพราะว่าคนที่ไม่ตั้งใจกลัวว่ามีอิทธิพลมาก เพราะว่าเด่นมาก และกีดขวางงานมาก เพราะฉะนั้นก็ต้องพยายามที่จะไม่ให้กีดขวางงาน ปล่อยไม่ได้ อย่างไรก็ตามต้องถือว่า ความเป็นอยู่ของส่วนรวมนี้สำคัญกว่าทุกสิ่งทุกอย่าง จึงต้องมีความบริสุทธิ์ใจและความกล้าหาญ ถ้าทำอย่างนั้นแล้วก็เชื่อว่าทุกท่านจะถือได้ว่ามีเกียรติ ทุกท่านจะถือได้ว่ากระทำหน้าที่เป็นเกียรติ เป็นความดี แต่ว่านอกจากนั้นต้องคิดดูว่าเป็นความปลอดภัยของท่าน

ขอย้อนไปในเรื่องที่เราเรียกว่าคนไม่ดี และผลประโยชน์ที่จะได้ คือคิดออกว่า ผลประโยชน์ที่จะได้นั้นมันมีอยู่ ๒ อย่างใหญ่ ๆ แบ่งได้เป็นผลประโยชน์ในทางการเงิน คือทางกาย ทางกายหรือจะเรียกว่าทางวัตถุ ได้ผลประโยชน์เป็นเงิน เป็นสิ่งของ เป็นอิทธิพลเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ซึ่งแปลออกมาเป็นเงินได้ แปลออกมาเป็นราคาได้ ผลประโยชน์อีกทางหนึ่ง เป็นผลประโยชน์ที่จะเรียกว่าทางใจก็ได้ คือความพอใจในอำนาจ พพอใจในลัทธิ พพอใจในทฤษฎี บางคนมีไม่ใช่เป็นเรื่องของลัทธิ มีเป็นเรื่องของทฤษฎี ว่าต้องทำอย่างนี้ต้องทำอย่างโน้น ยังไม่ถึงลัทธิ แต่ทฤษฎีนั้นอาจจะไม่เหมาะสมกับส่วนรวมก็ได้ เพราะว่าเป็นทฤษฎีที่วางไว้บนก้อนเมฆ อาจจะวางไว้บนก้อนเมฆบ้าง หรือแม้จะวางบนก้อนเมฆได้ ก้อนเมฆนั้นมันบังเสา ซึ่งหมายความว่าทฤษฎีนั้นวางไว้บนลัทธิ ซึ่งลัทธิทั้งหลายก็เป็นทฤษฎีอยู่นั่นเอง แต่เป็นของคนอื่น ไม่ใช่ของตนเอง บางคนก็นึกว่าทำเพื่อลัทธิ หรือไม่ใช่เพื่อลัทธิ เพื่อทฤษฎีของตน ความพอใจของตน นี่ก็เป็นผลประโยชน์ทางใจ เป็นผลประโยชน์ส่วนตัวเหมือนกัน ที่จะได้รับความพอใจในลัทธิ หรือในทฤษฎีของตน แต่ไม่ได้นึกถึงว่า ทฤษฎีของตนนั้น

ส่วนมากก็วางบนลัทธิซึ่งพราง เพราะมีก้อนเมฆพราง แล้วไม่ได้นึกว่า ลัทธินั้นความจริงไม่ได้เป็นของตน เป็นของคนอื่น จะเป็นของชาติอื่นหรือ คำพูดของคนอื่นก็ไม่สำคัญ แต่ว่าเป็นสิ่งที่ในที่สุดถ้าดูดี ๆ เอาก้อนเมฆออก แล้วจะเห็นว่านั่งบนทฤษฎีซึ่งมีคนเชิด มีเสาที่รองรับทฤษฎีของตน และตนเองไม่ได้เป็นคนเชิด ตนเองคิดว่าเป็นคนเชิด ตนเองคิดว่าเป็นคนทำ ตนเองนึกว่าเป็นผลประโยชน์ของตัวเอง แต่แท้จริงเป็นคนที่ถูกเชิด อันนี้แหละ ที่เห็นภาพขึ้นมาอย่างนี้ ก็บรรยายออกมา อาจจะเห็นตลก อาจจะเห็นประหลาดก็ได้ที่พูดอย่างนี้ แต่ก็รู้สึกว่าเป็นภาพดีเหมือนกัน เพราะฉะนั้น ก็ขอฝากความคิดนี้ให้แก่ท่านทั้งหลาย ผู้ที่มีหน้าที่จะดูว่าใครเห็นแก่ตัว ในทางวัตถุก็ตาม ในทางใจคืออยากได้ความพอใจในทฤษฎีของตัวเองก็ตาม ซึ่งอาจจะทำให้เสียหายต่อหน้าที่ของตน วันนี้ก็เลยมาพูดในหัวข้อทั้งหมด เพื่อวินิจฉัย แต่ว่าก็ได้วินิจฉัยแท้เพราะว่าเป็นการพูดทั่ว ๆ ไป

ที่นี้ก็ขอตำริ ตำริคือความคิดริเริ่มที่จะทำอะไร ๆ อันนี้ก็เช่นเดียวกัน ถ้าตำริต้องเป็นโครงการเป็นโครงการนั้นก็เป็นเรื่องเฉพาะ ท่านทั้งหลาย ที่อยู่จังหวัดที่มีโครงการที่เรียกว่า ตามพระราชดำริ หรือพระราชประสงค์ คำต่าง ๆ เหล่านี้แต่งขึ้นมา ก็ทราบดีว่าทำอะไร เป็นอย่างไร ตำรินี้คือ พระราชดำริ ก็คือไปที่ไหน ไปท้องที่ไหน เกิดมีความจำเป็นที่จะช่วยเหลือ ประชาชนในท้องที่นั้นก็เกิดความคิด หมายความว่าเกิดความดำริความคิด นั้นเกิดจากไปดูท้องที่ ไม่ใช่เกิดมาจากนั่งกับโต๊ะ ถ้านั่งกับโต๊ะก็รู่ว่านั่งเก้าอี้ เก้าอี้บางที่ก็แข็ง บางที่ก็นุ่ม บางที่ก็นั่งกับพื้น แล้วก็โต๊ะมีอะไร ก็อาจจะ มีแผนที่ได้ นั้นก็เป็นการดี แต่ว่าโดยมากก็เพียงแต่กระดาศ เรียนท่าน ผู้ว่าราชการจังหวัด กระผมขอรับรองทุกข้ออย่างนั้นอย่างนี้ เพราะฉะนั้น ก็ไม่เห็นของจริง ต้องไปดูในท้องที่เฉพาะผู้ที่ร้องทุกข์นั้น เราก็อาจจะเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคล เราก็อาจจะแก้ไขเป็นส่วนบุคคลไป แต่บางที่ก็เกิด

เห็นว่าทั้งห้องที่ หรือกรณีอย่างนี้น่าจะให้เป็นโครงการไปเลย โครงการนั้น บางที่ไม่จำเป็นต้องสิ้นเปลืองมากมาย เพราะว่าเจ้าหน้าที่มีอยู่แล้ว แล้วก็ช่วยกันคิด เมื่อตอนเริ่มตำรี้ คิดเริ่มคิด ไม่ได้สิ้นเปลืองมากอะไร ต่อไปเมื่อความคิดนั้นได้รับการปรึกษาหารือจากผู้ที่หั่งอยู่ในห้องที่ หั่งผู้ ที่มีความรู้ทางหลักวิชามากขึ้น ก็จัดเป็นโครงการจะเป็นโครงการเฉพาะ หรือเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงการอื่นก็ตาม ก็จะต้องวางขั้นตอนและ วางงบประมาณว่าจะทำได้อย่างไร คือคาดคะเนว่าจะทำได้ในระยะเท่าไร นานเท่าไร ถ้าโครงการเหล่านี้ดี ก็เข้าใจว่าติดต่อกับทางกระทรวง หรือ ติดต่อกับทางกระทรวงข้างเดียว หน่วยราชการข้างเดียว ก็จะสามารถที่จะ ดำเนินการตามโครงการได้โดยดี ด้วยอาศัยเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายและประชาชน ที่อยู่ในห้องถึ้น นี่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับตำรี้ คำว่าตำรี้ก็ให้ไม่ได้ตามที่ขอ รวมทั้งวินิจฉัยเมื่อถึ้นก็ไม่ได้ให้วินิจฉัย ไม่ได้ให้ตำรี้ แต่ก็พูดถึ้นว่าให้ทำเอง ท่านอาจจะมีความตำรืออย่างไร ก็เชื่อว่าท่านทั้งหลายก็มีความตำรือหั่งนั้น และสามารถที่จะปฏิบัติยังมาประชุมกันอย่งนี้ ข้อแรกความคิดที่ตำรือไว้ อาจจะเกิดเป็นโครงการใหญ่ ทั้งประเทศชาติ และทางกระทรวงจะรับ ความคิดนี้ไป แล้วตั้งเป็นโครงการใหญ่ก็ได้

ฉะนั้น ก็ได้พูดในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ก็หวังว่าจะป็นประโยชน์ และ ที่สำคัญที่สุดก็ขอให้การประชุมครั้งนี้ที่มาพบปะกันได้เกิดประโยชน์อย่งยิ่ง เพราะนอกจากที่ได้รับนโยบาย นอกจากจะนำข้อขัดข้องมาถามว่า ปฏิบัติอย่างไร เป็นการเรียนปฏิบัติ มาพูดแลกเปลี่ยนความคิดในทาง วิชาการในข้อต่าง ๆ ยังเป็นข้อสำคัญที่มาแลกเปลี่ยนความรู้สึกว่าเราควร จะตั้งความรู้สึกลอย่างไร ตั้งจิตใจของแต่ละคนอย่งไร เพื่อให้รวบรวมกันได้ และตัวเองทำได้ ฉะนั้นเชื่อว่าการสัมมนาครั้งนี้จะเกิดประโยชน์อย่ง

มากมาย และยังขอให้การสัมมนาครั้งนี้เป็นไปโดยเรียบง่ายเป็นประโยชน์ และข้อสำคัญที่สุดก็ขอให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้ตรวจการ และผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาประชุมกันพร้อมหน้าในวันนี้ ได้ประโยชน์สามารถที่จะปฏิบัติความดีของตนเอง เพื่อความพอใจของตน

ขอให้พร้อมด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา กำลังใจสมบูรณ์ เพื่อให้สำเร็จประโยชน์ให้ทำได้ และให้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในหน้าที่ และในความพอใจส่วนตัวของแต่ละคน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่แม่ทัพภาคที่ ๔^(๒) และผู้ว่าราชการจังหวัด
ในจังหวัดภาคใต้ นำข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน เผ่า ๗ ทูลเกล้า ๗
ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย
และสมทบทุนมูลนิธิต่าง ๆ
ณ ศาลาบุหลัน ทักซิณราชินิเวศน์
วันจันทร์ ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๐

ขอขอบใจแม่ทัพ ๔ ที่ได้นำท่านทั้งหลายมาพบในวันนี้ ในโอกาสที่
ได้มาภาคใต้คราวนี้ ก็ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้บริจาคเงินเพื่อการกุศล
จะได้ทำตามความประสงค์ของแต่ละท่าน คือจะส่งไปที่มูลนิธิตามที่
ประสงค์ที่จะบริจาค เช่น มูลนิธิสายใจไทย มูลนิธิศิลาปาชีพิพิเศษ มูลนิธิราช
ประชานุเคราะห์ เป็นต้น และส่วนที่ได้บริจาคตามอัธยาศัยนั้นก็ขอแจ้งว่า
จะนำเงินจำนวนนี้สำหรับสมทบในการพัฒนาห้องที่ต่าง ๆ ในภาคใต้ที่มา
คราวนี้เป็นเวลาสั้นไม่มีโอกาสที่จะไปที่ไหนทั่วถึง แต่ก็ได้ไปนับว่าหลายแห่ง
อยู่ได้เห็นความเจริญของห้องที่และความเป็นอยู่ของประชาชน ก็นับว่ามี
ความเจริญก้าวหน้าไปตามสมควร เป็นผลงานของผู้ที่อยู่ในจังหวัดภาคใต้
คือข้าราชการและพ่อค้าประชาชน ที่ได้มีความสามัคคีกันที่จะช่วยกัน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พลโทวิศิษฐ์ อาจคุ้มวงศ์

พัฒนาให้ประชาชนได้มีความปึกแผ่นและมีความอยู่ดีกินดีขึ้น ถ้าทำเช่นนี้ ภาคใต้ของประเทศก็จะมีความมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้น สำคัญอยู่ที่จะต้องพยายาม ร่วมแรงกันที่จะเมตตาซึ่งกันและกัน และก็ให้ประชาชนมีความเป็นปึกแผ่น ได้ ก็ขอขอบใจที่ท่านมีกุศลเจตนาเช่นนี้ และขอขอบใจท่านที่ได้ทำงาน ประจำวันของท่าน ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความตั้งใจที่ดี ด้วยความตั้งใจ ที่สุจริต

ก็ขอให้ทุกคนมีกำลังกายกำลังใจพร้อมสมบูรณ์ เพื่อที่จะสามารถ ปฏิบัติงานของแต่ละคน ทั้งงานส่วนรวม ทั้งงานส่วนตัวให้ลุล่วงไปโดยดี ขอให้มีความตั้งใจทั้งกายทั้งใจพร้อมสมบูรณ์ และมีความสำเร็จมีความเจริญ รุ่งเรืองทุกคน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ผู้บัญชาการทหารบก^(๒) นำผู้ว่าราชการจังหวัด

๑๗ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตลอดจนข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงิน

โดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

ณ พระตำหนัก ภูพานราชนิเวศน์

วันพุธ ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๒

ขอขอบใจผู้บังคับบัญชาการทหารบกที่ได้นำเงินมาบริจาคเพื่อการกุศล และยิ่งกว่านั้นก็ขอขอบใจที่ท่านทั้งหลายได้มาพร้อมเพรียงกันในที่นี้ ซึ่งข้าราชการทั้งทหาร พลเรือน และตำรวจ ก็ได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมาเป็นเวลานาน จนกระทั่งทำให้ภาคนี้ได้มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก และโดยนับว่าเร็วมาก

เราได้มาภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นเวลาเมื่อ ๓๐ กว่าปีแล้ว และได้เยี่ยมทุกจังหวัด เป็นการไปตรวจดูทุกจังหวัด ได้ไปพักในเกือบทุกจังหวัด และได้เห็นปัญหาต่าง ๆ ที่มี ที่ประชาชนมีการผิดเคืองและเดือดร้อน ต่อมาก็ได้มาพักเป็นเวลานานขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดสกลนครนี้

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พลเอก ขวลิต ยงใจยุทธ

ก็ได้พักที่เขื่อนน้ำอูนเป็นเวลาหลายวัน และได้เยี่ยมประชาชน ได้ความรู้ขึ้นมามากมาย ต่อมาก็ได้มาสร้างที่อยู่ที่ได้รับชื่อว่าเป็นภูพานราชนิเวศน์นี้ และได้มาทุกปี มีแต่ว่าในระยะ ๓ ปีหลังนี้ไม่ได้มาเพราะว่าภารกิจมีมากมาย และสุขภาพก็ไม่อำนวย คราวนี้ขาดไม่ได้ต้องมา แม้จะมาในเวลาไม่นานนัก ก็คงจะได้เห็นสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น เท่าที่สังเกตก็มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นมากแล้ว ทั้งในด้านความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งในความสงบเรียบร้อย ทั้งนี้ก็ได้อาศัยเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและพลเรือน ตลอดจนตำรวจและประชาชนทั่วไป ได้ร่วมมือกันอย่างดีและขยันหมั่นเพียร ได้ทำงานด้วยความรู้ความสามารถและหลักวิชา ทั้งด้วยจิตใจที่มีทั้งความเพียรทั้งความเมตตา ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ถ้าหากว่าทุกคนสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ในตัว ความเข้มแข็งที่มีในกิจการงาน คือเข้มแข็งในความขยันหมั่นเพียรและในความซื่อสัตย์สุจริตก็เชื่อว่าภาคนี้จะเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก ซึ่งสำคัญมากสำหรับประเทศชาติ เพราะว่าภาคนี้ถ้านับพื้นที่ก็ใหญ่ทั้งประชากรก็นับว่าเป็นประมาณ ๑ ใน ๓ ของประเทศ ของจำนวนคนที่อยู่และทั้งพื้นที่ฉะนั้นถ้ามีความเจริญขึ้นแล้วก็มีความปลอดภัยขึ้น ก็หมายความว่าจะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้น

เมื่อครั้งแรก ๆ ที่มากก็มีปัญหาหลายในด้านความปลอดภัย ยกตัวอย่างจังหวัดเดียวคือจังหวัดนครพนม ได้ไปดูในเขตจังหวัดนครพนม แล้วก็เข้าไปก็ยากทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและฝ่ายป้องกันอย่างมาก แต่เดี๋ยวนี้ก็รู้สึกว่ามีความปลอดภัย แม้ผู้ที่จะก่อการร้ายก็กลับกลายมาเป็นผู้ที่ร่วมมาพัฒนาชาติไทย ก็เป็นความก้าวหน้าอย่างยิ่ง แต่ยังมีที่ต้องรักษาความก้าวหน้าไว้ โดยเฉพาะอย่างเช่นพวกที่เข้ามาที่เรียกว่าร่วมพัฒนาแผ่นดินนั้น ก็จะต้องให้เขามีทางที่จะหากินอย่างดีสมกับที่เขาร่วมพัฒนาแผ่นดิน อันนี้ก็ร่วมกับผู้ที่ไม่เคย

ก่อนการร้ายก็ต้องพัฒนาเขาด้วย เพื่อที่จะให้กลมเกลียวกันแล้วก็ไม่มีการแตกแยก ถ้าหากว่าไม่มีความแตกแยก เชื่อได้ว่าผืนแผ่นดินนี้จะอยู่ได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข แม้ทั่วโลกจะมีความปั่นป่วนมีเหตุการณ์ที่ไม่น่าไว้วางใจทุกทวีป แต่ประเทศไทยก็สามารถที่จะรักษาความเป็นไทยได้

อันนี้ก็ได้พบกับชาวต่างประเทศ มาในระยะปีหลัง ๆ นี้ทุกครั้งที่มา เขามอบอกว่าเคยมาเมื่อ ๓-๔ ปี หรือ ๑๐ ปี เขามอบอกว่ามีความเปลี่ยนแปลงมาก เมื่อวานนี้เองก็ได้พบผู้ที่มาจากเยอรมัน เขาเคยมาหลายครั้งแล้ว เขาก็บอบอกว่าปลาบปลื้มว่าประเทศไทยก้าวหน้า แต่ก็ต้องทำให้คิดว่าความก้าวหน้านี้จะต้องระมัดระวังรักษาเอาไว้ ซึ่งประเทศที่ก้าวหน้าขึ้นก็เสื่อมลงได้ ที่ที่มีความร่ำรวยก็ยากจนได้ แต่ประเทศไทยถ้าหากว่าทำด้วยความระมัดระวังค่อย ๆ สร้างเสริมขึ้นไปและระมัดระวังในความกลมเกลียวสามัคคีกัน ในความเมตตาซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้โอกาสไม่โลดโผน อาจไม่ทำให้เป็นเหมือนว่าเป็นมหาอำนาจหรือเป็นประเทศที่พัฒนา ได้ยกย่องขึ้นมาเป็นประเทศพัฒนา แต่ว่าเราก็เรียกว่าเป็นประเทศที่พัฒนาจริง ๆ คืออยู่เย็นเป็นสุข อย่างพวกชาวต่างประเทศนี้เขามอบอกว่ายินดีด้วยที่ประเทศไทยกำลังเป็นประเทศที่พัฒนาใหม่ ๆ โดยมากก็ตอบเขาวว่าไม่ค่อยชื่นชม เพราะว่าถ้าเป็นประเทศพัฒนาใหม่ ๆ เรียกว่าใหม่ ๆ มันก็ไม่ค่อยมีเกียรติกัน อย่างหนึ่ง แต่อีกข้อหนึ่ง ถ้าพัฒนาขึ้นแล้วระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ มันไม่พัฒนา แม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างมาก เขาก็ต้องลงไป เขาก็พึ่งลงไป เขาก็เดือดร้อนไป มีคนเดือดร้อนมาก เพราะวาระบบพัฒนานั้นเอง ไม่ได้ทำอย่างดี ไม่ได้มีความใจเย็นพอ ไม่มีความระมัดระวัง ซึ่งถ้าใจเย็นและระมัดระวัง บางทีก็โดนตราหน้าว่าเป็นคนเฉื่อย หรือเป็นคนที่ยืดเยื้อ หรือเป็นคนที่ไม่พัฒนานั้นเอง เขาอาจชี้หน้าว่าคนไทยนี้แย ไม่รักดี ไม่พัฒนา แต่แท้จริงเรารู้ดีกว่าเขา ว่าใช้การพัฒนาตามอัตราภาพ การพัฒนาโดย

ระมัดระวัง มีศีลธรรม มีความตั้งใจที่จะให้อยู่ดีกินดีจริง ๆ มีความสบายใจด้วย ก็เชื่อว่าประเทศจะก้าวหน้าไปและมั่นคง ฉะนั้นที่ท่านผู้บัญชาการทหารบกพูดถึงว่า ภาคอีสานนี้ก้าวหน้าขึ้นแล้วก็มีหวังพัฒนาคำที่สำคัญก็คือพัฒนาตามสมควร ตามอัตภาพ แล้วก็ถ้าดีขึ้นทีละนิดทีละหน่อย ก็จะมี ความมั่นคงอย่างจริงจังและมีความเข้าใจดี

วันนี้ก็ได้เผชิญสิ่งที่น่าชื่นชมอีกอย่าง ก็ทราบดีว่าเวลานี้เมื่อไม่กี่วันมานี้ได้มีพายุกระหน่ำทางจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชุมพรและประจวบคีรีขันธ์ แต่ที่จังหวัดชุมพรนั้นรุนแรงมาก ทำให้ประชาชนเป็นจำนวนหมื่นหลายหมื่นคนเดือดร้อนจริง ๆ แต่ที่วันนี้ได้เผชิญที่อุดรเขาก็ทราบ ก็ถามเขาว่าทราบไหม เขาก็บอกว่าทราบแล้ว เขาก็ได้ช่วย ซึ่งในประเทศอื่น ๆ เขาประสบอุทกภัยหรือภัยธรรมชาติแล้ว ส่วนอื่นของประเทศไม่ค่อยเอาใจใส่สัก แต่ในเมืองไทยนี้ก็กำลังเกิดความเดือดร้อนที่ไหนทั่วประเทศได้มีการเคลื่อนไหวยุบายที่จะชวนชวยสงของ อย่างน้อยที่สุดก็ส่งจิตใจไปชวย ให้ผู้ที่ประสบภัยมีกำลังใจ อันนี้เป็นสัญลักษณ์ของคนไทยที่เห็นความเดือดร้อนที่ไหน ทนไม่ได้ จะต้องพยายามชวยเหลือคนที่มีความเงินน้อยเขาก็ให้เหมือนกัน เขาก็ให้คนละนิดคนละหน่อย ในที่สุดก็สามารถที่จะบรรเทาความเดือดร้อนได้ และถ้าพวกเราทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่มีความกำลังคือเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ชวยด้วย ก็ทำให้ทุกคนร่าเริงในการชวย แล้วก็ทำให้ผู้เดือดร้อนมีความเดือดร้อนน้อยลง เมื่อก่อนนี้เคยพบกับผู้ประสบภัยคนหนึ่ง ในกรณีนั้นเป็นอัครภักย์ เขาถูกไฟไหม้หมดเลย อันนี้ อยู่แถวชลบุรี เขาถูกไฟไหม้แล้วก็ร้านเขาพังหมด แต่ไม่กี่เดือนภายหลังก็ได้มาพบ แล้วก็มาบอกว่าขอบใจ ๆ ไม่ทราบว่าขอบใจอะไรก็ถามเขา เขาบอกว่าเขาถูกไฟไหม้ แล้วก็เขามีกำลังใจ เพราะมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้ไปชวย ภายในไม่กี่ชั่วโมงไปแล้ว ไปชวย เขาบอกว่าที่เขาได้รับการชวยเหลือ

นั้นไม่คุ้มกับที่เขาเสียหายไป แต่ไม่เป็นไร ทำให้เขามีกำลังใจว่าไม่ถูกทอดทิ้ง เขาก็เลยมีกำลังใจที่จะสร้างตัว ซึ่งภายในไม่กี่เดือนเขาก็สามารถที่จะตั้งตัวขึ้นมาด้วยกำลังใจสูง อันนั้นก็อาจเป็นกรณีพิเศษ แต่ก็ก็เป็นกรณีอย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่าถ้าเราไปช่วยด้วยใจจริง เวลานั้นเขาต้องการจริง ๆ เขาไม่มีกินเขาไม่มีสิ่งของที่จะใช้เลย แต่ก็ได้ไปให้ทันที อย่างน้อยที่สุด ข้าวต้มตอนเช้าวันนั้นเขาก็ได้บริโภค ทำให้เขามีกำลังใจที่จะตั้งตัวขึ้นมา ฉะนั้นแม้จะช่วยเหลือเล็กน้อยก็เป็นผลใหญ่โต

ในการมาครั้งนี้ ก็เชื่อได้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้จะเจริญรุ่งเรืองขึ้นอาศัยความตั้งใจดีของเจ้าหน้าที่ทุกคน ทั้งฝ่ายทหารพลเรือน ก็จะก้าวหน้าขึ้นมาอีกแล้วก็มีฐานะดีขึ้นเป็นลำดับ ทั้งจิตใจที่เมตตาปรานี ซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและเจริญเป็นผลสำเร็จที่ดี ก็ขอขอบใจท่านทั้งหลายในการที่ตั้งใจทำงานอย่างดี ขอให้มีความขยัน แข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง เพื่อปฏิบัติงานที่สำคัญของแต่ละคน ขอให้ประสบความสำเร็จความเจริญทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ผู้บัญชาการทหารบก^(๒) นำผู้ว่าราชการจังหวัด

๑๗ จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตลอดจนข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าเฝ้าฯ

ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓

ขอขอบใจผู้บัญชาการทัพบก ที่ได้ให้การต้อนรับในนามของ
ข้าราชการทั้งทหาร ตำรวจ พลเรือน และประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ที่มานี้ก็จะได้มีโอกาสเยี่ยมเยียนประชาชนในภาคนี้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อติดตาม
ผลงานของโครงการต่าง ๆ แต่สำคัญที่สุดก็คือมาดูว่าในภาคนี้ก็ยังเรียบร้อยดี
และทราบข่าวอยู่ตลอดเวลาว่าข้าราชการทั้งทหาร ตำรวจ พลเรือน
ได้ร่วมมือกันอย่างดี เพื่อพัฒนาให้ท้องที่มีความเจริญรุ่งเรืองและปราศจาก
ภัยต่าง ๆ เป็นต้นว่าเรื่องที่เชื่อนที่นครราชสีมาเกิดอันตรายขึ้นมา เจ้าหน้าที่
ทุกฝ่ายได้ร่วมมือกันอย่างดีด้วยความเสียสละอย่างยิ่ง ร่วมมือกันจนทำให้
สิ่งที่จะเป็นอันตรายอย่างมากได้เบาบางลงไปได้ ทั้งได้ช่วยกันรักษาให้
ประชาชนได้มีระเบียบเรียบร้อย เพราะว่าจะต้องอพยพไป การอพยพ
ทุกฝ่ายก็ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างดี ทำให้งานนั้นลุล่วงไปเป็นตัวอย่าง
ซึ่งทุกคนได้เห็นประจักษ์แล้วว่าทุกฝ่ายร่วมมือกันดีแล้ว ภารกิจก็ลุล่วงได้

อีกอย่างหนึ่งที่ใครจะแจ้งให้ทราบในสิ่งที่อาจมีคนไม่ทราบมากนัก การร่วมมือของทางกองทัพที่ ๒ นี้ กับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ได้ช่วยชีวิต เมื่อครั้งที่นายแพทย์ธวัชเกิดอุบัติเหตุรถยนต์ และก้อยู่ในสภาพที่ใกล้จะเสียชีวิตไป แต่ด้วยความร่วมมือของทุกคนก็รอดชีวิตมาได้ และวันนี้ก็ได้พบคุณหมอบอกว่าสบายดี แข็งแรงดี และตั้งใจมั่นด้วยว่าจะขอช่วยรักษาประชาชนต่อไปอย่างไม่คิดชีวิต ที่ทำให้นายแพทย์ธวัชนั้นรอดชีวิตมาได้ ก็ได้อาศัยทั้งเจ้าหน้าที่ของฝ่ายกองทัพที่ ๒ โดยเฉพาะแม่ทัพก็ได้ช่วยเหลืออย่างเต็มที่ได้รับความช่วยเหลือจากกองทัพอากาศและจากทางโรงพยาบาลที่ขอนแก่น ทั้งแพทย์ที่มาจากกรุงเทพได้ช่วยกันประคับประคองให้นายแพทย์นั้นได้รับการพยาบาลอย่างดีที่สุด ไม่มีใครหรือไม่มีใครเชื่อว่าจะรอดชีวิตได้ แต่เมื่อได้เห็นวันนี้ นายแพทย์ผู้นี้ก็มีร่างกายที่แข็งแรง และมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานต่อไป ทำให้เห็นได้ว่าความร่วมมือระหว่างทุกฝ่ายก็มีผลเป็นทางที่เห็นได้และก็ทำให้นายแพทย์นั้นม่กำลังใจและปณิธานที่จะทำหน้าที่เพื่อที่จะช่วยชีวิตของเพื่อนมนุษย์ต่อไป เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องโดยเฉพาะแต่ก็เป็นเรื่องที่เป็นตัวอย่างว่า ความร่วมมือจะได้ผลอย่างยิ่ง ในด้านอื่นก็เชื่อว่าทุกคนพร้อมที่จะปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย เพื่อความก้าวหน้าของประชาชนทั้งภาค

จึงขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้ต้อนรับอย่างดี และขอขอบใจที่ได้ปฏิบัติงานอย่างดี อย่างไม่คิดถึงความเหน็ดเหนื่อยที่จะต้องทำ ก็ขอให้ทุกคนมีพลังทั้งกายทั้งใจเข้มแข็ง เพื่อที่จะสามารถเผชิญอุปสรรคใด ๆ ที่จะมีและได้ทำงานในหน้าที่โดยมีผลสำเร็จที่ดี ขอให้ทุกคนประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย
ในโอกาสที่กระทรวงมหาดไทยครบรอบ ๑๐๐ ปี
วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕

หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย พุดอย่างรวบรัด คือการอำนวยความสะดวกสุขสวัสดิ์แก่ทวยราษฎร์ และการอำนวยความสะดวกสวัสดิ์ที่ทำอยู่นั้น อาจจำแนกตามประเภทงานได้เป็น ๔ ด้าน คือ การอำนวยความสะดวก ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาอาชีพและฐานะความเป็นอยู่ การพัฒนาจิตใจให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขและความสามัคคีปรองดอง และการให้การศึกษาเพื่อสร้างอนาคตที่แจ่มใส. งานทั้ง ๔ ด้านยังจำแนกเป็นส่วนปลีกย่อยออกไปได้มากมาย ซึ่งต้องมีกรมกองต่าง ๆ รับผิดชอบไป ปฏิบัติ ทั้งต้องพึงพิงอาศัยความร่วมมือจากกระทรวงทบวงกรมอื่นอย่าง กว้างขวางและใกล้ชิดด้วย. ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทุกฝ่าย ทุกคน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหลักปฏิบัติที่แน่นอนเป็นเครื่องยึดถือ. หลักการอย่างแรกก็ต้องปฏิบัติงานให้ประสานสอดคล้องและดำเนินก้าวหน้าไปด้วยกัน เสมอกัน พร้อมเพรียงกันทุกฝ่าย โดยมีให้ล้ำหน้าหรือล้ำหลังกว่ากัน อันจะเป็นเหตุให้งานชะงักงัน หรือเสียขบวน และเสียผล. หลักการอย่างที่สอง คือต้องพยายามประสานงานกับทุกหน่วยงานด้วยความสมัครสมาน และความเข้าใจอันดีต่อกัน ประการสำคัญ คือจะต้องระมัดระวังปฏิบัติการทุกอย่างด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ให้สมควรและถูกต้องด้วยหลักวิชา กฎหมาย ความชอบธรรม โดยไม่มีอคติ.

ภุพังคราชนิเวศน์

วันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕

พระบรมราโชวาท “ในหลวง”

พระราชทานแก่ผู้ว่าฯ ซีอีโอ

(ฉบับเต็ม)

หมายเหตุ : เป็นพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทั้งหมดที่พระราชทานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ว่าราชการจังหวัดระบบบูรณาการ (ผู้ว่าฯซีอีโอ) เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ วังไกลกังวลหัวหิน ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการพลเรือน (ก.พ.ร.) ได้จัดทำเป็นเอกสารมอบให้ผู้ว่าฯ ซีอีโอทุกจังหวัดรับใส่เกล้าฯ เป็นแนวทางปฏิบัติหน้าที่

ขณะนี้ผู้ว่าฯซีอีโอทำงานมาได้เป็นเวลา ๑ เดือนเต็ม ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ทุกจังหวัดจะต้องส่งแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด(คลัสเตอร์) ให้คณะกรรมการในส่วนกลางพิจารณา ก่อนนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน

ท่านรองนายกฯ ได้ขอโอวาทให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ให้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้ว่าราชการจังหวัดที่เรียกว่าซีอีโอ

ข้อแรกที่ทำให้มีความเดือดร้อนลำบากเพราะว่าไม่เข้าใจนักว่าคุณผู้ว่าฯซีอีโอ แปลว่าอะไรเข้าใจว่าท่านทั้งหลายเข้าใจ ท่านก็ควรจะอธิบายได้ แต่ว่าที่บอกว่าไม่ค่อยเข้าใจ หนักใจแทนประชาชน เพราะประชาชนทางฝ่ายรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรีตั้งใจที่จะให้ทุกคนเข้าใจภาษาอังกฤษ ทำไม

ใช้ภาษาอังกฤษ เพราะว่าภาษาไทยไม่ดี ไม่เข้าใจกันก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษ แต่ทำไมไม่ใช้ภาษาเยอรมัน ทำไมไม่ใช้ภาษาฝรั่งเศส นี่ก็เป็นปัญหาที่เข้าใจ

ที่ใช้คำว่า ผู้ว่าซีอีโอก็เข้าใจว่าจะให้ทุกคนมีความรู้ทั่วทุกอย่าง และเมื่อมีปัญหาอะไรก็จะแก้ปัญหาได้ อันนี้ได้เคยถามทางซีอีโอ ว่าท่านจะรู้ได้อย่างไร ท่านบอกว่า ก็ขอให้รองผู้ว่า หรือนายอำเภอทำตามปัญหาที่มีอยู่ ไม่ใช่ผู้ว่า ผู้ว่าไม่ต้อง ไม่ต้องมีความรู้อะไรเลย อันนี้ก็มีปัญหาอะไรที่จะมีผู้ว่า ซีอีโอ เพราะว่าซีอีโอนี้เข้าใจว่า เป็นผู้ที่มีคำสั่งได้ คนไทยมีคำสั่งได้ไม่เข้าใจในงาน ไม่รู้รายละเอียดของงานก็ลำบาก ทำไม่ได้ แต่เข้าใจว่าท่านได้ผ่านอบรมมาและมีผู้ที่เป็นผู้อบรม มีคุณภาพตั้งแต่ นายกรัฐมนตรี และผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศมาสอนท่าน และท่านเข้าใจในการสอนนั้น ถ้าทำอย่างนั้นได้ก็ไม่ต้องให้โอวาทอะไรเลย เพราะว่าโอวาทนั้นจะมีไว้สำหรับคนที่ไม่รู้เรื่อง แต่ท่านก็รู้เรื่อง แต่อยากจะสรุปหน้าที่ของท่านว่าท่านจะต้องปกครอง คำว่าปกครองนี้ก็หมายความว่า จัดการให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนมีความเรียบร้อย มีความสามารถที่จะดำเนินชีวิตดีอย่างดี เพื่อให้ดำเนินชีวิตอย่างนั้นจะต้องมีความรู้ในทั้งหลักวิชาต่าง ๆ

หลักวิชาต่าง ๆ นี้มีอะไรบ้าง แต่ก่อนนี้ผู้ว่า ก็เป็นผู้ที่ปกครองอยู่ในกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงปกครอง แต่ในกระทรวงมหาดไทยของเราก็มีทุกอย่าง มีการพัฒนาด้วย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ การพัฒนาทำให้มีความเจริญ และความเจริญนั้นจะต้องใช้วิชาการทุกอย่าง ทั้งวิชาการปกครอง โดยหลักวิชาของรัฐศาสตร์ มีหลักวิชาของนิติศาสตร์ นอกจากนั้น ก็มีหลักวิชาของการทำมาหากิน และหลักวิชาทางเศรษฐศาสตร์ อย่างนี้ทั้งไม่ได้ มีความรู้เก่งในทางรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ หรือเศรษฐศาสตร์ ก็แต่ละท่านหรือแต่ละคนที่เป็นผู้มีความรู้ก็หาकिनได้ ทำมาหากินได้ หมายความว่า ทำงานและได้ค่าตอบแทน แต่ถ้าหากว่าท่านทำอยู่คนเดียว

คือว่าในด้านหลักวิชาเหล่านี้ก็ต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ในด้านอื่น และด้านความรู้ที่สำคัญก็คือเกษตรศาสตร์ ถ้าไม่รู้จักปลูกจะเลี้ยงสัตว์ จะสร้างจะทำอะไรให้มีเป็นอาหารใส่ท้องไม่ได้

นักเศรษฐศาสตร์ก็อ้างว่า เศรษฐศาสตร์จะทำให้มีการผลิตที่ดี และก็สามารถที่จะเอาอาหารใส่ท้องได้ แต่เศรษฐศาสตร์ก็คือศาสตร์ของความร่ำรวย ซึ่งคนที่ร่ำรวยสามารถไปซื้ออาหาร ไปซื้อสิ่งของที่จะมาใช้ได้ดี ตกลงผู้ที่เป็นนักเศรษฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ก็ใช้วิชาความรู้ไปซื้ออาหาร หรือไปซื้อสิ่งบริโภคลำหรับมีกิน มีอยู่ มีกินนี้ ท่านถ้าเป็นนักเศรษฐศาสตร์ ก็ฝ่ายซื้อจะไปซื้อกับใครไปซื้อเกษตรกรหรือไปซื้อผู้ผลิตอาหาร ตกลงท่านเป็นฝ่ายผู้ซื้อ อีกฝ่ายเป็นผู้ขาย ผู้ผลิต ผู้ผลิตนั้นก็ไม่วาย ท่านเป็นนักเศรษฐศาสตร์ท่านรวยถ้าแบ่งแล้วแบ่งเป็น ๒ กรุ๊ป ให้พูดยั่วเล่นว่าท่านเป็นฝ่ายรวย แล้วก็ผู้ที่ผลิตอาหารหรือสิ่งของที่ใช้เป็นผู้จน แล้วก็ต่อไปทางรัฐบาลแถลงว่าไม่มีคนจนเลย ก็หมายความว่าต่อไปก็จะไม่มีผู้ผลิตอาหาร อันนี้เป็นกรพูดแบบปริศนาที่ฟังดูแล้วไม่ค่อยสวายนัก เพราะว่าท่านทั้งหลายน่าจะเข้าใจว่าหน้าที่เป็นของท่าน มีอย่างไร มีให้ปกครองหรือให้ทำอะไร ให้ผู้ที่จนสามารถจะรวยได้สามารถฝึกให้เป็นนักเศรษฐศาสตร์ได้ พูดอย่างนี้จะต้องให้สร้างประชาชนซีอีโอ มันลำบากประชาชนมีอยู่ ๖๐ เท่าไรล้าน ๖๔ ล้านในประเทศ อยู่ทุกหนทุกแห่งจะต้องให้เป็นประชาชนซีอีโอหมด ทำไปทำมาก็จะเป็นคนที่ปกครองตนเอง และไม่มี ความเดือดร้อน

อันนี้เกี่ยวข้องกับกรปกครองเป็นสิ่งที่ลำบากมากเพราะว่าไม่มี ความลำบากถ้าปกครองเรียบร้อยดีไม่ต้องใช้อำนาจกรปกครอง ก็ไม่จำเป็นต้องมีผู้ว่าฯ จะเป็นผู้ว่าฯ ซีอีโอหรือไม่ใช่ซีอีโอ ผู้ว่าฯใช้คำว่าผู้ว่าฯ หมายความว่า วาราชการ ราชการก็เป็นกรของราชา แล้วก็ท่านรองนายกฯ

มาพูดว่าพระเจ้าอยู่หัวว่า ว่าราชการ ราชการก็เป็นการของราชา ข้าพเจ้าเป็นเหมือนฟังดูเหมือนว่าเป็นข้าราชการหรือราชการเป็นราชา ซื่อโอหมายความว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้สั่ง ซึ่งมันขัดกับระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าก็ลำบากในการให้โฆวาทแก่ท่าน แต่ว่าถ้าเราบอกว่าเป็นพระมหากษัตริย์ที่ได้เรียกว่าปกครองไม่ได้ ปกครอง โดยวิธีการของซื่อโอ ซึ่งก็ไม่ถูก

ไม่ถูกอีกอย่างที่ท่านพูดคือท่านชื่นชมเรื่อง “ศูนย์ศึกษาเพื่อการ พัฒนา” ไม่ใช่ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนา ศูนย์ศึกษาเหล่านั้นเป็น “ศูนย์ศึกษาการพัฒนา” ศูนย์ศึกษาการพัฒนานั้นต่างกับคำว่า ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนา ก็เลยไม่ทราบที่ท่านเข้าใจหรือเปล่าว่า ศูนย์ศึกษาพัฒนา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเป็นอะไร

แต่ท่านชื่นชมมาก ก็ขอได้แถลงว่าศูนย์ศึกษาการพัฒนานั้นคืออะไร เป็นศูนย์เป็นที่ที่เป็นแห่งหนึ่งที่จะแสดงการพัฒนา เริ่มต้นแห่งแรกที่เป็น คือที่ จ.ฉะเชิงเทราที่ “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหิมซ้อน” ตอนแรกทีนั้นมี ชาวบ้าน เป็นกำนันเห็นว่าพระเจ้าอยู่หัวไปที่ไหน ที่ไหน พยายามที่จะ พัฒนาหมายความว่าทำให้ที่ที่ดินเจริญขึ้น จึงมีความตั้งใจต้องการที่จะถวายเป็นที่ดินของเขาประมาณ ๒๕๐ ไร่ บอกว่าถวายนี้อะไรก็ได้ แต่อยาก ให้สร้างตำหนัก ไปสร้าง เขาใช้คำว่าวังที่นั่นคิดไปนานตอนนั้นไปเชียงใหม่ ไปพัฒนาที่เชียงใหม่ ก็ขอแผนที่พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา หาที่ที่เขาให้ แผนที่ ๑ ใน ๕ หมื่น หาไม่พบ ว่าที่ที่เขาให้ เพราะเหตุว่าที่ตรงนั้นอยู่ตรง มุมแผนที่ต้องต่อแผนที่ ๔ ระวัง เพื่อให้ได้ภาพ ได้ที่ที่เขาให้ แล้วมีหน้าซ้ำ แผนที่นั้นผิดมีถนนที่ไปจาก อ.พนมสารคาม ไปทางภาคอีสาน ไม่ต่อกัน เป็นถนน แล้วก็ขาดไป เจออยู่อีกะวาง ต่อเข้าอีกะวางหมายความว่าภาพ

นั้นอยู่ใน ๓ ราวาง คล้าย ๆ อ้อมมุนั้นก็ลงไปจึงทำให้โครงการเสียไป หรือโครงการหยุดชะงักไป

ต่อมาได้ถามหาฝ่ายนายทหารแผนที่เป็นอย่างไร เขาบอกว่า แผนที่นั่นผิดก็เลยแก้ปัญหาแผนที่ต่อถนนให้ตรง ก็เลยเจอหินซ้อนและ เจอพื้นที่ของศูนย์ศึกษาที่จะทำเดิมเขาจะไปให้สร้าง สร้างบ้านสร้างตำหนัก หรือวังได้ตามเขาว่า ถ้าจะทำการ เป็นที่สำหรับทดลองการพัฒนา เขาจะว่าอะไรไหม เขาบอกว่าไม่ว่า จึงเริ่มคิดจะทำแล้วก็คิดจะทำให้ สามารถที่จะทำตามประสงค์ที่เป็นที่สำหรับพัฒนา เป็นการเรียกว่า เป็นการ สาธิตการพัฒนา ตอนศึกษาดูพื้นที่นั้น พัฒนายากมาก เพราะว่ามีแต่หิน แล้วก็เขาปลูกที่มีปลูกที่นั่น มีปลูกมันสำปะหลังก็เลยนึกว่าอาจจะสาธิตการ ปลูกมันสำปะหลัง แต่มันสำปะหลังนั้นแม้จะไม่มีน้ำ ก็ยังพอปลูกได้โดยง่าย แต่ที่นี้เขาปลูกมันสำปะหลังไม่ขึ้นหมายความว่าอะไร ปุ๋ยไม่มี น้ำไม่มี มีแต่ ทราย ก็เลยว่าจะต้องพัฒนาที่นี้ให้เป็นที่สามารถปลูกแม้แต่มันสำปะหลัง อย่างนี้

ไม่ทราบว่าคุณได้เรียนรู้วิธีปลูกมันสำปะหลังหรือเปล่า ถ้ารู้การ ปลูกมันสำปะหลังก็ต้องรู้การสร้างดิน ไม่ใช่ทราย มีแต่ทราย แล้วก็สร้างน้ำ เพื่อที่จะให้มีความชุ่มชื้นหน่อย มันสำปะหลังนี้เขาเข้มแข็งมาก ไม่ต้องน้ำ เท่าไร แต่ที่นั่นมันไม่ขึ้น ทำไม่รู้ว่าไม่ขึ้นก็ถาม ถามกำนันคนนั้นที่ให้ที่ เขายอมรับว่าเขาให้เพราะเขาทำไม่ได้เพราะเขาปลูกมันสำปะหลังไม่ได้ มหัทศจรย์ แต่เขาก็ยืนตีกลวยแล้วก็ ๒๕๐ ไร่ ก็เห็นว่าน้อยเกินไป ก็เลยบอก ว่าที่ตรงนั้นขอซื้อเพิ่มเติมหน่อยได้ไหม เขาก็ขาย ขายตรงนั้น เขาเตรียม สำหรับปลูกมันสำปะหลังแล้ว แต่ว่าเขาไม่ได้ปลูก ยังไงก็ซื้อ เพราะราคาก็แพงขึ้นมาหน่อยเขาได้เปรียบเตรียมที่เมื่อเตรียมเราก็ให้ ถ้าหากว่าทำได้

ความจริงที่ตรงนั้นจะราคาแพงขึ้นเยอะ ซึ่งเดี๋ยวนี้ราคาที่ตรงนั้น ถ้าไปซื้อจะไม่ขายให้ ถ้าท่านนายกฯ ท่านรองนายกฯ ทั้งสอง ทั้งสาม จะไปซื้อเราไม่ขายเพราะว่าเป็นที่ที่มีค่าแล้ว แล้วก็สร้างทำให้มีการมี ผลิตผลที่ดีแล้ว แล้วก็ชาวบ้านแถวนั้นก็คงไม่ยอมให้ พระเจ้าอยู่หัว ขายที่ให้รองนายกฯ เพราะถ้าขายให้รองนายกฯ รองนายกฯจะสามารถ ไปพัฒนาหรืออะไรก็ไม่ทราบ แต่อย่างไรก็ตาม เดียวนี้ที่นั่นปลุกมะม่วง ปลุกผักได้อย่างดีมีกำไร ที่รักที่ตรงนั้นไม่ใช่ที่จะทำให้มีกำไรไม่เคยเอาเงิน ที่ได้มา เป็นถือว่าเป็นกำไร แต่ว่าสร้างเพิ่มเติม และซื้อที่เพิ่มเติม ให้สามารถที่จะเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาหิมซ้อน ซึ่งคนก็รู้จักกันทั้งนั้น

คำว่า ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่แรกก็เรียกว่าศูนย์ศึกษาอะไรก่อน ไม่มีความหมาย เป็นศูนย์ศึกษา คือ เรียนรู้ว่าการพัฒนาทำอะไร ต่อจาก นั้นก็ไปทำศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ภาคใต้ ไปซื้อที่อันนี้ไม่ได้ซื้อส่วนตัวให้ ทางราชการซื้อที่ แล้วก็ทำแบบเดียวกัน ให้พัฒนาที่ที่ปลูกอะไรไม่ได้ให้ปลูก ได้ที่นั่นไม่ใช่แห้งแต่เปียกด้วยน้ำเปรี้ยว แก้ไขให้สามารถปลูกและเลี้ยงปลา ได้ ก่อนนี้เลี้ยงปลาเอาปลาใส่มันกระโดดออกมา ปลามันต้องอยู่ในน้ำ แต่มันโดดออกมามันไม่ยอมอยู่ในน้ำ ในที่สุด เดียวนี้ถ้าไปดูก็สามารถที่จะ ดูว่าใช้ได้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่หิมซ้อนนั้นปี ๒๕๒๐ ที่ได้มาแต่เริ่มต้น ๒๕๒๒ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ภาคใต้ ๒๕๒๕ เดียวนี้ ที่ในบริเวณที่จะปลูก ข้าวตอนแรก ปลูกข้าวที่แรก ได้ข้าวครึ่งคืนหมายความว่า ขึ้นมาครึ่งคืนแล้ว เสียตายแล้วก็ต้องหาวิธีให้ข้าวมันขึ้นได้ ทำเป็นแบบศูนย์ศึกษาของเรา ต่อมาจากที่ทำอ่างเก็บน้ำที่เชิงเขาลงมาเวลาข้าวมันเหี่ยวก็เอาน้ำออก น้ำที่มีอยู่ในน่านนั้นออกไปสูบออกไป แล้วเอาน้ำใส่ ข้าวขึ้นมาหนึ่งคืนก็เหี่ยวตาย ทำอีกครั้งหนึ่งน้ำที่เปรี้ยวเอาออกไปแล้วก็อาบไปแล้วก็เอาน้ำเข้ามาใหม่ ปลูกอีกขึ้นมา ๑ คอก ๑ คอกคือ ๒ คืบ นี่ไม่พูดเป็นภาษาอังกฤษนะ

เพราะอังกฤษเขาเป็นฟุต ของเราเป็นศอก โดยมากที่เป็นศอก นับศอก ศกศอก สุดต คือ สุดศอกก็มาพระพุทเจ้าของเราถือเป็นศอกหลวง คือศอกนี้ ศอกนี้ขึ้นมาศอกนี้ พอมาเป็นรวงนิดหน่อยแล้วก็หักต่อ ตายต่อครั้งที่สาม ครั้งที่สี่ขึ้นมาศอกกว่า แล้วมีรวงและมีเมล็ด แม้ว่าสี่ครั้ง ถ้าทำอย่างนี้ท่านอาจจะนึกว่าใช้เวลา ๔ ปี มิใช่ใช้เวลาปีครึ่งได้ ได้ข้าวในที่ ที่ไม่มีประโยชน์ และจะไม่สามารถที่จะปลูกข้าวได้

ข้อนี้ท่านอาจจะไม่ทราบเพราะว่าวิทยากร โดยเฉพาะวิทยากร ต่างประเทศฝรั่งเขาไม่เคยปลูกข้าวข้าพเจ้าเองไม่เคยปลูกข้าวแต่เคยเห็น ที่ไปปลูกข้าวอย่างนั้นเราทำโครงการเรียกว่าโครงการแก้งดินเพราะเขา บอกเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับดินฝ่ายพัฒนาที่ดิน เดี่ยวนี้อยู่ กระทบวงไหนก็ไม่รู้แล้วนะ ก็ไปเปลี่ยนกระทบวงอะไร ๆ อยู่กระทบวงไหน ก็ไม่รู้ อาจจะอยู่กระทบวงทรัพยากร เขาบอกว่าถ้าขุดดิน หมายความว่าไถนา เอาน้ำใส่ดิน มันจะเปรี้ยวยิ่งขึ้นก็จริง มันเปรี้ยวจนกระทั่งว่าข้าวขึ้นมา นิดเดียวหักงอ ไม่ขึ้นแต่นาน ๆ ไป ปลูกไปเชื่อว่ามันจะขึ้นได้ เจ้าหน้าที่ กระทบพัฒนาที่ดินเขาบอกว่าไม่ได้เป็นดอกเตอร์ด้วย บอกว่าดินจะเปรี้ยว ยิ่งขึ้นเราก็บอกว่าเอาตกลงทำอย่างนี้ ปีหนึ่งถ้าดินเปรี้ยวขึ้นจะไปตั้งโรงงาน สร้างโรงงานผลิตกรดกำมะถันภาษาฝรั่งว่า ซัลฟูริก แอสสิก เพื่อที่จะใส่ใน แบตเตอรี่ เพราะว่ารถยนต์ต้องการใช้แบตเตอรี่ ก็จะเอากรดกำมะถันของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง ไส้ในแบตเตอรี่ จะได้ใช้เป็นรถยนต์ไฟฟ้า แต่ในที่สุดมานั้นไม่เปรี้ยว เปรี้ยวแต่เปรี้ยวน้อยลงเราก็เสียใจไม่สามารถ ทำโรงงาน สร้างโรงงานผลิตกรดกำมะถัน แต่เราตั้งใจที่สามารถทำนาผลิต ข้าวได้ภายในปีครึ่ง

เมื่อเสร็จแล้วเราก็ไปที่อื่น ซึ่งเขาปลูกข้าวอยู่แล้วก็ไรหนึ่งเขาได้ กำมือเดียวไม่ถึงถึง ถามเขาทำไมดินเปรี้ยว เราก็เอาไปใช้วิธีของเราไป

ปลูกข้าวปีต่อไปเราไปดู เรากำลึงกลับกรุงเทพฯ แล้วตอนนั้น เขาอ่อนวอนขอให้ไปเยี่ยมเขา เราก็ไปตามทางที่เขาถึงเกาะที่เป็นโคก ที่อำเภอตากใบ ประชาชนเรียงเต็ม แล้วมีลุงข้าว เขาให้หยุดแล้วบอกว่าให้ท่านลงมาดู เอาข้าวอยู่ในถุงเล็ก ๆ กองโตแล้วเอาข้าวทั้งหมดถวายให้ท่าน ถ้ามะเอ้อมีข้าวกินแล้วหรือยัง ก็เอาไปกิน ว่าไม่ต้องมีข้าวเยอะสามารถที่จะขายได้ เราก็แปลกใจท่านมาทำให้เรานี้โครงการของท่านเราก็ดีใจว่าที่ทำอย่างนี้ได้ ผลจริง ๆ ภายในปีเดียวหรือว่าไปเป็นสองปี เลยต้องทำต่อไป ไปทำใกล้ ๆ แถวนั้น เหนือขึ้นไปหน่อยทางกรมพัฒนาที่ดิน และทางฝ่ายศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ไปตั้งป้ายให้ว่า Technology Transfer ภาษาฝรั่งเศส เขาที่นั่นไม่ค่อยปลูกข้าวได้กิน มีกิน

นี่แหละสิ่งเหล่านี้ที่ต้องทำ มันประหลาดมาก

ข้าพเจ้าเองไม่ใช่วิศวกร ไม่มีปริญญา มีแต่กิตติมศักดิ์ แต่ว่าไปหนุนเขาให้ทำและประชาชนเขาไว้ใจ ไว้ใจว่าเราอยากให้เขามีข้าวกิน แล้วลงท้ายที่นั่นเขามีข้าวกิน จะเล่าให้ฟังว่าที่แถวนั้นแต่ก่อนนี้เอาข้าวจากที่ไหนมากิน เขาบอกซื้อ ซื้อจากไหน ซื้อจากพัทลุง ซื้อจากพัทลุงเพราะที่พัทลุงมีข้าวเยอะ ไม่ทราบว่ามีผู้ว่าพัทลุงอยู่หรือเปล่า แต่ถ้าผู้ว่าพัทลุงอยู่ท่านก็คงต้องคิดค้น เพราะเดี๋ยวนี้พัทลุงปลูกข้าวไม่ได้ปลูกข้าวไม่ได้เพราะว่า ๑. น้ำท่วม ๒. น้ำแห้ง ๓. น้ำเค็ม คือไม่มีทางปลูกได้ ที่จริงถ้าผู้ว่าพัทลุงไปดูที่นาราชวาส ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนา

การที่น้ำท่วมเพราะว่าไม่มีโครงการที่จะป้องกัน แท้จริงมีคลอง แท้จริงมีสระน้ำ น่าจะเป็นโครงการได้ แต่ว่าไม่ได้ทำ ชาวบ้านแย ก็เป็นหน้าที่ของผู้ว่าซีอีโอ ที่จะมีความรู้ ถ้าไม่รู้ก็ถามเพื่อนซีอีโอ ซื้อข้าวไม่ได้ เพราะไม่มีเงิน ไปตกปลาในทะเลสาบสงขลา ก็ไม่ได้ ไม่มีแล้ว ปลามันหมด

อำเภอบางแก้วอยู่ติดทะเลสาบสงขลา ก็เลยแนะนำให้ศึกษาวิธีการ แต่ทำไมใช้เวลาได้เร็ว ๆ อย่างนราธิวาสนี่ที่ทำก่อนทำมานานแล้ว แต่ว่าที่ มาทำตั้งแต่มีศูนย์ศึกษา ๒๕๒๐, ๒๕๒๒, ๒๕๒๕ ก็หมายความว่า ๒๐ ปี ๒๐ กว่าปี เต็มวันก็มาก็สบายขึ้นเยอะแล้ว ยังไม่ทั่วถึงดี แต่ก็กินเวลานาน ถ้าเริ่มทำอีก ๒๐ ปี แต่ละจังหวัด ที่ท่านไปอยู่มีความเดือดร้อนมีความ เดือดร้อนหมด มีบางคนมาบอกว่าขอ ๑๐ ปีเท่านั้นก็พอ ประชาชนจะเจริญ แต่ยังไม่ นราธิวาสหรือที่อื่น ๆ ๒๐ ปี ก็จะไม่ครบ ๒๐ ปี ท่านเกษียณหมดแล้ว

ถ้าท่านเกษียณไม่รู้ว่โครงการซีอีโอมีเกษียณใหม่ คือว่าท่านไม่ทุกข์ ที่จะเกษียณ หรือไม่เกษียณหรอก ท่านเกษียณแล้วท่านเป็นนักการเมือง ท่านเป็นนายกฯ และเป็นรองนายกฯ ท่านไม่เป็นข้าราชการ แต่ผู้ว่าฯซีอีโอ นี้เป็นข้าราชการหรือเปล่า ขอถามรองนายกฯ เป็นอีกไม่กี่ปีก็ไม่เป็น แล้วนะ แล้วท่านจะทำอะไร ข้าพเจ้าเป็นพระราชินีซีอีโอ ควรจะเกษียณมา ๑๕ ปีแล้ว มีคนเขาบอกไม่เป็นมาให้เกษียณ ก็อันนี้ที่ลำบากข้าพเจ้า ทำอะไรที่พูดถึงเรื่องนี้ไม่เกษียณ อันนี้ต้องทำศูนย์ศึกษาการพัฒนา ที่การพัฒนานี้มี ๑๔ แห่ง มีมากกว่านี้ แต่ว่าที่เป็นการสรุปเริ่มต้น ๒๕๒๐ แต่อันนี้โครงการใกล้ ๆ ตรงนี้ ท่านผู้ว่าฯประสงค์ก็อยู่แถวนี้ เอ!ไม่เห็นว่ ัวยอมชนิดเดียวนะ แต่ผู้ว่าฯใหม่ ๆ ข้างหน้าต้องหลีกเลี่ยงให้ ก็ไม่ใช่ ๒๕ นะ ๒๔๙๖ เริ่มทำการพัฒนาที่เขาเต่า เนี่ยพระราชินีซีอีโอ เริ่มต้น ที่นั่น

ตอนนั้นไม่มีอ่างเก็บน้ำแล้ว น้ำที่มีอยู่นั้นเค็มแล้วก็มาทำอ่างเก็บน้ำ น้ำในอ่างเค็มกว่าในทะเลวิธีทำยังไงก็ต้องเอาปลาเค็ม ไม่ใช่ปลาน้ำเค็ม มาใส่ในนั้น ไม่เอามาจากคลองวาฬ ประจวบคีรีขันธ์ เหมือนกัน เอามาซื้อ ตัวละ ๕๐ สตางค์ เอามาใส่ ซื้อเองเอาเงินของเราเองมาใส่ แล้วก็ปีเดียว มันก็โตให้ชาวบ้านดูแล แต่ชาวบ้านก็ไม่ดูแลเพราะชาวบ้านที่นี้ก็ไม่

ความรู้พอ แล้วก็ไม่มีความกระตือรือร้น ลงทำก็ขายได้แล้วก็เอาปลาอื่น มีปลาหมอตูอยู่在那 ในอ่างเค็มนะ อ่างนั้นไม่ใช่ น้ำจืด น้ำเค็มนะ เอา ปลาหมอตูมาบอกว่าวิธีใช้ปลาหมอตูนั้น เอาขึ้นมากองไว้เอาไปตากให้เป็นปลาไก่ ปลาแดด ปลาไก่ หมายความว่าเลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่ ชาวบ้านบอกว่า เหม็นปลามันก็กองอยู่ตรงนั้น อีกวิธีหนึ่งที่จะทำได้ก็เอาปลาหมอตูที่มากองไว้นั้นทำเป็นปุ๋ย มันเหม็นก็เหม็น

ทั้งหมดนี้ต้องพยายามที่จะให้ ให้เขาให้ชาวบ้านเขาพัฒนาตัวขึ้นมา ถึงเวลานั้นทางราชการก็ไม่ค่อยกระตือรือร้น ให้อ่างเก็บน้ำนั้นก็พัง ก็ต้องให้กรมชลประทานค่อย ๆ ซ่อม แล้วก็เดี๋ยวนี้ก็อาจจะดีขึ้นก็เอาเด็กโรงเรียน ไปดู โรงเรียนไกลกังวลนี้ให้เขาดูแล้วอธิบายว่าน้ำเป็นอย่างไร น้ำเดี๋ยวนี้ ไม่เค็มแล้ว แล้วก็ดินก็ไม่เค็ม แต่มีบางแห่งเค็มเพราะว่าเอาเค็มมาใส่ เอาน้ำเค็มไปใส่ เพราะว่าปลุกสับปะรด ปลุกสับปะรดนั้นต้องเอาเค็มใส่ ให้มันหวาน นี้อธิบายปลุกสับปะรด ต้องใส่เกลือต้องใส่เค็มเพื่อให้สับปะรดหวาน แต่ดินมันก็กลายเป็นดินเค็ม ปลุกอะไรไม่ขึ้น

เด็ก ๆ ยิ่งดูเขาก็รู้สึกทึ่ง เขาที่ว่าเจาะลงไปเอาดินเป็นหินเลยขึ้นมา เอาใส่พลั่วเอากรดใส่มันฟู หมายความว่าดินนั้นเป็นต่าง เป็นหินปูนปูนก็ต่าง สิ่งเหล่านี้คนที่ไปดูก็ตื่นเต้น ท่านผู้ว่าฯเองก็ตื่นเต้นมีทุกอย่างอยู่ เขาต้องใช้เวลาถึง ๘ ชั่วโมง มีทั้งเปรี้ยวทั้งต่างเป็นดิน ทั้งเป็นทรายเอามา ใช้ปลุกอะไรก็ได้ แต่ตอนนี้ที่ตรงนั้นเป็นลาดเท วิธีที่เขาไถ เขาไม่ไถขวาง เขาไถอุบล ผนตกดินที่เป็นดินไม่เปรี้ยว ก็ไหลลงในอ่างเก็บน้ำซึ่งเปรี้ยว ทำไปทำมาดินตรงนั้นใช้งานไม่ได้ แต่พวกข้าราชการและประชาชนถิ่นนั้น ตื่นเต้นตัวสั่นหาว่าเราไปตำหนิเขา เราไม่ตำหนิ เป็นหลักวิชาคณิตวิธีที่จะทำและมีผู้เชี่ยวชาญเขาทำ

ผู้ว่าฯ อีอีโอก็ถามพวกที่มีความรู้คือพวกที่เป็นดอกเตอร์ทำพัฒนาตินถามเขาได้ว่าทำยังไงดี แล้วก็ใช้อำนาจของท่านอีอีโอสั่งเลย สั่งให้นายอำเภอไปบอกให้ทำยังไง นี่ก็มีที่ท่านจะเป็นอีอีโอเป็นผู้ว่าฯ อีอีโอใช้ความสามารถของอำนาจของผู้ว่าฯ อีอีโอ ซึ่งมีอำนาจมากขึ้น สำหรับปกครองไม่จำเป็นที่จะมีความรู้ แต่ว่าจะต้องมีสมองต้องมีไหวพริบ ที่จะใช้คนที่มีความรู้ บอกว่าคนนั้นมีความรู้ตรงนี้ ถามเขาไม่ต้องอายว่าไม่รู้ เราไม่รู้ไม่ใช่ดูถูกท่าน แต่ว่าท่านไม่รู้ ท่านรู้หมดทุกอย่างไม่ได้ แต่ว่าท่านมีความรู้อะไรแล้วท่านไปถามคนที่มีความรู้เฉพาะ ไม่ต้องอาย ฉะนั้นท่านจะเป็นผู้ว่าฯ อีอีโอ เมื่ออีอีโอดำเนินที่เข้าใจเป็นผู้ที่สั่งการทำอะไรทำให้ได้ผล แต่เขาใช้อีอีโอเพราะนึกถึงการค้า ผู้ที่เป็นอีอีโอจะทำเงินได้สร้างบริษัท แต่ผู้ว่าฯ อีอีโอไม่ใช่ทำเงินสร้างบริษัท ทำความเจริญสำหรับพื้นที่ท้องที่ และโดยเฉพาะประชาชนได้มีความก้าวหน้า มีกิน มีความสามารถที่จะทำมาหากินได้ อันนี้พูดอย่างนี้ท่านก็คงรู้สึกตัวว่าเป็นโอวาทหนักหน่วงเหมือนกันที่ท่านมีหน้าที่จะทำให้ประชากรในท้องที่มีความเจริญพอที่จะรวยขึ้นได้

เดี๋ยวนี้ขอบพูดถึงรวย ท่านอาจจะไม่รวยไม่เป็นไร แต่ประชาชนนั้นจะรวย ก็โดยมากเดี๋ยวนี้พูดกันต้องการให้รวย เออะอะทำไอ้โน่นทำไอ้นี้ ต้องการเงินล้าน เงิน ๑๐ ล้าน ๑๐๐ ล้าน ต้องให้ความเจริญเกิดขึ้นในท้องที่ อันนี้เป็นความประสงค์ของผู้ว่าฯ อีอีโอ จะพูดต่อไป

ต้องขอโทษที่ที่พูดยืดยาวไปจนกระทั่งท่านไม่สบาย แต่ว่าจำเป็นที่จะเตือนว่าผู้ว่าฯ อีอีโอ ที่เป็นไม่ใช่ของเล่น เป็นของสำคัญที่นี้เป็นส่วนเดียวครั้งเดียวของที้อยากจะพูด แต่ว่ารู้สึกจะยาวเกินไปแล้ว อาจจะต้องมีเล็กเซอร์ต่อไป ไม่พูดมากกว่านี้ไม่ได้ แต่ว่าด้านอื่นซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ว่าฯ ซึ่งท่านทราบดีว่ามีหน้าที่อะไร มีมากกว่าเพราะว่าท่านก็บอกท่านพูดว่า รองนายกฯ ท่านก็บอกว่าคุณเจริญของจังหวัดแต่ว่าคุณปลอดภัยด้วย

เหมือนกัน หมายความว่า มีเรื่องความปลอดภัยแล้วก็พูดถึงใกล้เขตแดน ก็หมายความว่าเกี่ยวข้องกับหน้าที่ของตำรวจ ทหาร ที่เข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของผู้ว่าฯ ซีอีโอ แต่ก่อนนี้ผู้ว่าฯ ก็มีหน้าที่ เพราะว่ามีรักษาดินแดนขึ้นกับผู้ว่าฯ และขึ้นกับท่านรองนายกฯ เหมือนกัน ท่านรองนายกฯ เป็นนายกองใหญ่ เราก็เป็นนายกองใหญ่ ซีอีโอ นายกองใหญ่ ซีอีโอ ก็ต้องดูความปลอดภัย อันนี้ไม่รู้ว่าพวกวิทยากรฝรั่งมาสอนหรือเปล่า วิธีที่จะดูให้รักษาความปลอดภัย ตำรวจ แต่นี่ตำรวจคงจะไม่ขึ้น แต่ว่าแต่ก่อนนี้ตำรวจซึ่งขึ้นกับผู้ว่าฯ แต่ไม่กล้าบังคับบัญชา เพราะว่าทหารก็ไม่กล้าบังคับบัญชาทหาร แต่ ซีอีโอ ตามที่ว่าต้องขึ้นกับผู้ว่าฯ ความจริงผู้ว่าฯ ก็น่าจะสามารถที่จะดูแลเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทั้งตำรวจ ทหารเหมือนกัน

ถ้าพูดอีกทางหนึ่งสรุปคือ ทุกท่านจะต้องสามารถที่จะทำการประสานงานทุกอย่าง ทั้งทหารพลเรือน ทั้งทางการศึกษา ทุกอย่างขึ้นกับผู้ว่าฯ ซีอีโอ นำสงสาร เพราะมันเป็นชีวิตทุกอย่าง เป็นเช่นเดียวกับร่างกายของเรา เคยพูดมาแล้วร่างกายของเรา มีนิทานโบราณของฝรั่งว่า มีคนมีแขน มีขา มีลำตัว มีศีรษะ มีเครื่องใน เขาบอกว่าพวกนี้มาประชุมเดินขบวนประท้วงว่าทุกคนมีหน้าที่นำกายเหน็ดเหนื่อยหนักมาก มีคนเดียวที่ไม่ทำงานคือท้อง มีแต่กิน รับประทานอาหาร กินเข้าไป คนอื่นมือต้องทำงานหนักขาต้องเดิน ท้องนี้มิแต่รับประทาน เขาจะปฏิบัติท้อง ท้องก็บอกว่าท่านทั้งหลายใจเย็น ๆ ถ้าไม่มีท้องร่างกายทั้งหมดก็ตาย เพราะไม่มีอาหารมาย่อยที่ท้อง ก็ทำงานเหมือนกัน การประสานงานทุกอย่างจำเป็นอย่างท่านทั้งหลาย ท่านเป็นเหมือนท้อง ท่านรับหมด มีบางคนบอกว่าผู้ว่าฯ ซีอีโอ ไม่ทำอะไร ไม่รู้เรื่องอะไร คนอื่นทำ พวกที่ทำหน้าที่อะไรต่าง ๆ ก็ต้องทำมา ผู้ว่าฯ ไม่มีความรู้ก็ได้ ก็เคยถามท่าน ซีอีโอ ไม่ต้องห่วง มอบให้นายอำเภอ มอบให้รองผู้ว่าฯ ทำ

วานชื่นนี้เองมาประจวบฯ เหมือนกัน ที่กุยบุรี มีอ่างเก็บน้ำกุยบุรี สร้างมาหลายปีแล้ว เก็บน้ำได้ ๓๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ได้ปรารถนาว่าควรสร้างให้เก็บน้ำได้มากกว่านี้ เขาก็ได้พยายามทำทางชลประทานทำว่าได้เพิ่มอีก ๙ ล้าน จะเป็น ๔๑ ล้าน ก็น่าจะพอใจดีก็เลยบอกว่าน่าจะทำ มีฝ่ายการเงินที่เรียกว่ากรรมการ กปร. ตั้งไว้ใช้ได้ทันทีก็อนุมัติ เพราะว่าเป็นโครงการพระราชดำริ เมื่อ ๒๐ กว่าปีแล้ว ไม่ทำให้ใหญ่กว่านั้น เพราะไม่สามารถจะทำ เพราะกุยบุรีตอนนั้นมีก่อการร้าย รถตำรวจเข้าไปถูกระเบิด แล้วก็ที่สร้างนั้นมีผู้ที่ถูกก่อการร้ายยิงตายเหมือนกัน ก็เห็นใจเขาต้องรับทำ แต่ตอนนี้ก็ควรจะขยาย แต่ขยายมากไม่ได้ เพราะนี้จะกินเวลานานเท่าไร เขาบอกว่า ๒ ปี ก็บอกว่าไม่เชื่อ เพราะเหตุใดถ้าปกติเขาจะเริ่มบอกว่าจะเริ่มกลางปี ๔๗ เวลา ๒ ปี ๔๙ ถึงจะเสร็จ ถ้า ๔๙ เสร็จ ๙ ล้านลูกบาศก์เมตร มันไม่ไหวเพราะจะแพงขึ้นทุกที เลยบอกว่าเราเอาเงินเริ่มต้นเดี๋ยวนี้ แม้จะมีฝนลง เริ่มสำรวจดู และเริ่มก่อสร้างได้ตั้งแต่ปลายปีนี้ ๔๖ ทำให้เสร็จปี ๔๘ บอกว่ารับรองว่าถ้าท่านขยันอาจปีเดียวเสร็จปลายปี ๔๗ หรือต้นปี ๔๘ ถ้าทำได้ได้กำไรเยอะ ราคาของการสร้างจะถูกลงและผลได้จะได้เร็วกว่าทางโน้น จะได้น้ำสำหรับมาใช้ปลูกข้าวได้มาก ถ้าปลูกข้าวได้มากขึ้น มันก็เป็นเงินเป็นทอง

ใคร ๆ ก็นึกต้องการให้มีเงินมีทอง เขารับว่าจะพยายามทำให้เร็ว ท่านผู้ว่าฯ ซีอีโอเป็นพยาน ท่านไม่รู้เกี่ยวข้องกับก่อสร้างเขื่อน ไม่เป็นวิศวกร แต่ท่านรู้เรื่องว่าถ้าทำเร็ว ๆ ประสานงานกันดี ๆ จะทำได้วันนี้ก็เป็นอีกอย่างประโยชน์ของซีอีโอสามารถจะให้ประสานชลประทานและการเงินให้ดีขึ้น

อีกข้อหนึ่งของซีอีโอ ข้อสุดท้ายคือประสานนั้น ต้องประสานงาน ไม่ใช่ประสานงาโดยมากอะอะอะไรก็ประสานงากัน แล้วก็มีการทุจริต

ทำอะไรจึงจะปราบทุจริตให้ ปราบทุจริตจะว่าเป็นเรื่องของตำรวจ เรื่องของศาล เป็นเรื่องของพระ ไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้ว่าฯ ซีอีโอ อย่าให้ข้าราชการชั้นไหน ชั้นใด ข้าราชการหรือประชาชนมีการทุจริต ถ้ามีทุจริตแล้วบ้านเมืองพัง ที่เมืองไทยพังมาเพราะว่ามีทุจริต และเดี๋ยวนี้อาจจะดีขึ้นเพราะเศรษฐกิจดีขึ้น อาจเป็นเพราะว่าทุจริต กลัวหรือทุจริตไม่ได้แล้วเพราะไม่มีเงินกันกัน ก็เลยทุจริตไม่ได้ ไม่มีเงิน มีเงินก็โกงกัน เงินไม่มีค่ามีราคาก็โกงไป

แต่อย่างไรก็ตาม ตอนนี่ที่บอกว่าเศรษฐกิจกำลังขึ้น ทุจริตกำลังขึ้น บางท่านจะเหลือชีวิตราชการอีกปีสองปี เศรษฐกิจจะดีขึ้น ท่านอย่างมาก ๑๐ ปี เพราะว่าเป็นผู้ว่าฯ ก็ต้องอายุแถว ๆ ๕๐ มีผู้ว่าฯ น้อยกว่า ๕๐ หายาก ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ ทุจริตก็จะเจริญ เพราะฉะนั้นท่านต้องห้าม ทุจริตไม่ให้ขึ้นแล้วท่านจะเป็นผู้ว่าฯ ซีอีโอที่มีประสิทธิภาพ ท่านรองนายกฯ ท่านอยู่ได้อีก ๒๐ ปี หรืออาจจะอยู่ได้อีก ๒ เดือนเราก็ไม่รู้ เพราะว่าเป็น นักการเมือง แต่ท่านไม่ใช่ นักการเมือง ท่านเป็นซีอีโอ แต่ซีอีโอมีเกษียณ และกฎหมายบอกต่ออายุไม่ได้ มีแต่ต่ออายุข้าราชการสำนัก ที่จะต่ออายุ ได้เพราะว่ามีกฎหมายที่ข้าราชการสำนักต่ออายุได้ เพราะมีกฎหมายที่ ข้าราชการสำนักต่ออายุได้ ถึงเท่าไรก็ได้ เพราะทราบว่าจะลองไปพูดว่า ผู้ว่าฯ แข็งแรงให้ต่ออายุ เพราะว่าผู้ว่าฯ ซีอีโอต้องเป็นคนที่สุดจริต ทุจริตไม่ได้ ถ้าทุจริตแม้แต่นิดเดียวก็ขอแข่ง ให้มีอันเป็น พูดอย่างนี้หยาบคาย แต่ว่าขอให้มันเป็น ถ้าไม่ทุจริต ถ้าสุจริตและมีความตั้งใจในธรรม ขอให้ ต่ออายุได้ถึง ๑๐๐ ปี ถ้าอายุมากแล้วก็แข็งแรง แล้วสุจริตประเทศไทยจะ รอดพ้นอันตรายอย่างมาก เพราะว่าผู้ที่ทำด้วยความตั้งใจ เพียงแค่นี้จะให้ พรให้อายุยืนเท่าไรก็ไม่มีความประโยชน์ เพราะรัฐบาลยังไม่ให้ต่ออายุ

ก็ขอให้อย่างน้อยถึงอายุ ๖๐ ท่านแข็งแรงไม่มีไข้เจ็บอะไร ให้ปลอดภัยให้สามารถทำงานที่ต้องการ.

คณะผู้จัดทำ

บรรณาธิการบริหาร

นายชัชวาลย์ ฉายะบุตร

ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายอภิชัย ชัยชมภู

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้

กองบรรณาธิการ

นางวันเพ็ญ ทรงวิวัฒน์

นางระวีพรรณ แก้วเพียงเพ็ญ

นางกาญจนา แจ่มมินทร์

น.ส.วิบูลพรรณ เปาอินทร์

นายบัญชา ดวงดีแก้ว

น.ส.สุพัตรา บุญถึง

นางแซ่ไข เจริญอาจ

น.ส.สุภาพ ป้อมมะลัง

ศิลปิน/จัดทำรูปเล่ม

นางสาวอัจฉนา เตชะพันธุ์

ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โทร. ๐-๒๒๒๑-๕๕๕๘, ๕๐๗๗๙ (สื่อสาร สป.มท.)

“บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในเอกสารความรู้ สดร.
เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
สถาบันดำรงราชานุภาพและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

พิมพ์ที่ บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด 70 ถ.ราชบพิธ แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กทม. 10200
โทร. 0-2222-5555, 0-2221-9781 โทรสาร 0-2221-6433 นายยอดยิ่ง โสภณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2559
E-mail Address : borpitt@hotmail.co.th

ค่านิยมสร้างสรรค์
ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
“...วิสัยทัศน์ดี มีคุณธรรม น้อมนำความพอเพียง”

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๒๒๑-๕๙๕๘ เบอร์ภายใน ๕๐๕๕๖ [http ://www.stabundamrong.go.th](http://www.stabundamrong.go.th)